

BELGISCHE SENAAT

VERGADERING VAN 15 JANUARI 1930.

Verslag uit naam der Commissie van Landbouw, belast met het onderzoek der begrooting van het ministerie van Landbouw voor het dienstjaar 1930.

(Zie de n^{rs} 5-VIII en 18 van den Senaat.)

Aanwezig : de heeren MULLIE, voorzitter ; BEAUDUIN, BARON DELVAUX DE FENFFE, BARON DE MOFFARTS, BARON DE STEENHAULT DE WAERBEECK, BARON D'HUART, DIRIKEN, BARON DU FOUR, HÉNAULT, JABON, LEURQUIN, LINDEKENS, VANDE MOORTELE, VAN VLAENDEREN, BARON VAN ZUYLEN, VERHEYDEN, Burggraaf VILAIN XIII en LIMAGE, verslaggever.

MEVROUW, MIJNE HEEREN,

De ontwerpen van begrooting van het Ministerie van Landbouw, die in den loop der vorige jaren aan uwe Commissie van Landbouw tot onderzoek werden voorgelegd, lokten in haar schoot heftig verzet uit en het was op krachtdadigen toon dat uwe Commissie opkwam tegen de ontoereikende kredieten, ter beschikking van het Departement van Landbouw gesteld. Zij aarzelde niet de aandacht te vestigen op deze noodlottige dwaling die erin bestond aan te nemen dat de begrooting van Landbouw vóór al de andere en meer dan al de andere den zwaren last moest dragen van de inkrimping der uitgaven, door 's Lands financiëlen toestand gevergd. In den Senaat zooals trouwens ook in de Kamer, zijn er bij de bespreking dezer begrootingen bevoegde stemmen opgegaan om deze noodlottige politiek in het licht te stellen; en uit naam van 's Lands welbegrepen belang, eischten zij voor den landbouw een meer billijke en rechtvaardige verdeling der kredieten.

Met genoegen stellen wij vast, bij het onderzoek van het ontwerp van begroo-

ting voor 1930, dat de Minister van Landbouw in zekere maat heeft rekening gehouden met de klachten uwer Commissie en dat hij, getrouw aan de jegens den Senaat aangegane verbintenissen, ons dit jaar een ontwerp van begrooting voorlegt, dat ruimere kredieten voorziet dan dit van het vorig jaar.

De verhooging der eigenlijke landbouwkredieten bereikt ongeveer 4 miljoen 500,000 frank.

De verschillende amendementen, door den Minister van Landbouw voorgesteld op zijne begrooting voor 1930, en die ons onlangs werden medegedeeld, oeteken een vermindering van 17,724,584 frank. Deze vermindering is hoofdzakelijk te wijten aan de overdracht, op de begrooting van het Ministerie van Openbare Werken, van de kredieten voorzien onder hoofdstuk VII, Gemeentewegen. — Waterlopen. — Moerasgronden. — Tramwegen en Vervoerdiensten. Deze overdracht neemt onzen eersten indruk niet weg.

Met genoegen stellen wij vast dat de Minister van Landbouw, tengevolge van zijn aandringen bij de Regeering, er toe heeft bijgedragen een meer billijke verdeling te verwezenlijken van de

kredieten, die bestemd zijn om 's lands economischen bloei te bevorderen, en een einde te stellen aan een toestand dien wij als onrechtvaardig en gevaarlijk beschouwden.

Uit deze blijken van voldoening jegens den Minister dient echter niet afgeleid dat deze verhooging der begrooting aan het Departement zal toelaten te voorzien in al de noodwendigheden van den landbouw en de jegens onze landbouwbevolking aangegane verbintenissen na te komen. Er dient immers opgemerkt dat tot in 1929, buiten de wedden die min of meer waren aangepast, de kredieten, die rechtstreeks betrekking hebben op den landbouw, merkelyk dezelfde waren gebleven als in 1914. Bij voorbeeld, de toelagen verleend aan de landbouwverenigingen en aan de veeteelt, vermeld onder de artikelen 9 en 12 der begrooting van 1914, bedroegen gezamenlijk 3,394,000 frank. Zoo wij van de begrooting van 1929 een bedrag aftrekken van 660,000 frank, voorkomende onder artikel 11a, bestemd voor het oprichten van quarantainestallen aan de grens en aangerekend als uitzonderlijke uitgave op bedoeld dienstjaar, dan vinden wij dat de kredieten overeenstemmende met die van 1914 en op de begrooting van 1929 voorzien onder de artikelen 11a, 22, 26 en 27, 3,590,000 frank bedragen, zegge een verhooging van 200,000 frank, nog zelfs geen 6 t. h., alswanneer onze ingezonken munt nog enkel één zevende van hare oorspronkelijke waarde vertegenwoordigt.

Niettemin blijven wij vertrouwen stellen in diegenen die ons lot in handen hebben en wij koesteren de hoop dat de verhooging der begrooting van Landbouw voor 1930 slechts een eerste stap is naar eene billijke aanpassing der toelagen voor den landbouw. Deze maatregel kan trouwens niet enkel meer worden beschouwd als billijk en rechtvaardig maar wel en vooral als noodwendig.

I

LANDBOUWCRISIS

Voor tal van personen in de meest verschillende middens, leek de landbouw tot in deze laatste tijden bijzonder voorspoedig. Deze voorspoed was meer schijn dan werkelijkheid en verschillende onzer collega's vestigden zelfs de aandacht van den Senaat op dezen bedrieglijken schijn van voorspoed.

Thans is deze illusie niet meer mogelijk. De Belgische landbouw, in zijn geheel beschouwd, is beslist en zonder twijfel in het crisistijdperk getreden, dat sedert enkele jaren reeds als onvermijdelijk werd beschouwd door de meest schrandere economisten.

Het oogstjaar 1929 zal voor een groot deel van België geboekt staan als een van de meest noodlottige die de landbouwers sedert meer dan vijf en twintig jaar hebben gekend.

Een lange en strenge winter heeft een groot gedeelte onzer herfstzaaiingen in gevaar gebracht en werd gevolgd door een uiterst drogen zomer die den groei en de opbrengst onzer zaai- en weilanden heeft tegengewerkt. Al deze nadeelige en noodlottige factoren hebben een algemeen toestand in het leven geroepen die voor de voortbrengst een ernstig tekort beteekent. Deze toevallige crisis zou niet onrustwekkend zijn indien bij de oorzaken geen andere factoren dienden gevoegd. De weerslag op de algemeene economie brengt een kwaden gang van de zaken teweeg en stelt een sombere en onrustwekkende toekomst in het vooruitzicht.

Eensdeels zien wij de prijzen van de meeste landbouwproducten dalen en, anderdeels, stijgen de exploitatiekosten en de grondstoffen die noodig zijn voor de voortbrengst.

De tabellen die volgen trekken een vergelijk tusschen de prijzen van aankoop en verkoop voor de jaren 1927-1928 en voor de tien eerste maanden van het jaar 1929.

Zij zullen volstaan om de meest optimistisch gezinden ervan te overtuigen dat het niet overdreven is te verklaren dat voor het oogenblik de landbouw

staat tegenover een angstwekkend vraagstuk waarvan de oplossing met veel risico's en moeilijkheden gepaard gaat.

KOOPPRIJS EN UITGAVEN

BENAMING DER PRODUCTEN.	Gemiddelde verkoop-prijs in 1927-1928.	Gemiddelde verkoop-prijs gedurende de eerste tien maanden van 1929.	Vershil in t. h.
Gemalen maïs	170	179	+ 5 %
Inlandsche zemelen	138	138	—
Koeken :			
Kokos	224	236	+ 7 %
Lijn	186	226	+ 21 %
Aardnoot	218	226	+ 3 %
Katoen-meel	210	220	+ 4 %
Soda-nitraat	204	178	— 12 %
Ammonium sulfaat	182	171	— 5 %
Cyanamide	140	135	— 3 %
Sylvinite	32	32	—
Natrium chloride	93	100	+ 7 %
Superfostaat	40	45	+ 12 %
Thomas-slakken	33	45	+ 37 %
Arbeidskrachten	100	120	+ 20 %
Algemeene onkosten	100	125	+ 25 %
Huur	100	100	—

VERKOOPRIJS.

BENAMING DER PRODUCTEN.	Gemiddelde koopprijs in 1927-1928.	Gemiddelde koopprijs tien maanden van 1929.	Verschil in t. h.
Tarwe	176	158	— 10 %
Rogge	179	142	— 16 %
Haver	165	147	— 11 %
Wintergerst	167	153	— 8 %
Erwten.	328	261	20 %
Suikerbeeten	215	187	— 10 %
Vlas per hectaar	6,500	4,750	— 26 %
Aardappelen	85	62	— 27 %
Boter	28	30	+ 7 %
Eieren	26	25	— 4 %
Handelspaarden :			
Eerste kwaliteit	13,000	10,000	— 23 %
Tweede kwaliteit	8,000	5,000	— 37 %
Vet vee.	7.25	8.00	+ 10 %
Vette varkens.	8.80	12.00	+ 50 %

Wij hebben pas onderstaande tabellen ontvangen die de koop- en verkoop-prijzen aangeven voor November en December 1928 alsmede voor November en December 1929.

PRIJZEN VAN AANKOOP.

BENAMING DER PRODUCTEN.	Gemiddeld cijfer voor 1928		Gemiddeld cijfer voor 1929	
	November-December.		November-December.	
Gemalen maïs.	190.25	187.50	160.25	154.40
Inlandsche zemelen	150.50	151.60	122.00	121.75
Kokoskoeken.	234.50	235.30	239.50	231.25
Lijnkoeken	233.75	233.10	225.60	226.75
Aardnootkoeken	229.75	232.60	227.50	226.00
Katoenmeel	229.00	228.00	216.25	214.75
Sodanitraat	182.85	184.75	170.60	172.00
Ammoniumsulfaat	171.60	175.50	161.60	159.00
Cyanamide	131.70	133.20	128.30	130.00
Sylvinite	32.00	32.10	32.50	32.50
Natrium chloride 40 t. h. . .	96.50	96.70	100.00	100.75
Superfosfaat 14/16 t. h. :				
In water oplosbaar fosfoor- zuur, 100 kilogram . . .	40.35	40.35	45.45	45.45
Thomasslakken 16/18 t. h. :				
Fosfoorzuur oplosbaar in ci- troenzuur 2 t. h., 100 kilog.	41.65	44.25	47.77	47.56

ZETEL van de MARKTEN	TARWE	ROGGE	SPELT	BOERWEIT	HAYER	GERST	ERWTEN	PAARDEN- BOONEN	LINZAAD	AARD- APPELEN
	Gemiddelde	Gemiddelde	Gemiddelde	Gemiddelde	Gemiddelde	Gemiddelde	Gemiddelde	Gemiddelde	Gemiddelde	—
	prijs	prijs	prijs	prijs	prijs	prijs	prijs	prijs	prijs	—
	per 100 kg.	per 100 kg.	per 100 kg.	per 100 kg.	per 100 kg.	per 100 kg.	per 100 kg.	per 100 kg.	per 100 kg.	100 kg.
November										
1928	160.97	160.19	146.93	212.47	162.61	159.95	311.72	194.03	261.61	67.37
1929	156.10	126.48	135.47	207.63	128.60	143.12	214.10	211.80	310.40	42.64
December										
1928	152.81	154.18	144.99	215.46	159.60	157.53	298.06	214.47	273.45	67.67
1929	153.65	125.04	131.33	218.13	122.02	143.18	200.52	208.18	305.25	41.03

PRIJS.

CICHOREI- WORTELS	VOEDER			AALSTER- SCHE hop	POPERING- SCHE hop	RUW VLAS — 50 kg.	BOTER per kg.	EIEREN de 26.	WOI. per kg.	KLAVER- ZAAD per kg.
	STROO	HOOI	VOEDERBEETEN							
— 100 kg.	— 100 kg.	— 100 kg.	— 100 kg.	— 50 kg.	— 50 kg.	— 50 kg.	— kg.	— 26.	— kg.	— kg.
146.24	33.33	70.55	14.65	580.83	336.83	220.88	32.94	36.87	55.00 (gekamde)	17.34
121.88	41.36	92.80	14.48	—	—	175.35	32.89	39.09	16.75 (vettige)	14.80
145.32	34.32	72.57	14.50	609.38	341.67	219 "	34.47	33.04	55.00 (gekamde)	16.55
117.19	43.69	94.86	14.26	—	—	174.81	33.11	33.27	18.25 (vettige)	14.56

Lange en moeilijke studiën en navor- schingen zijn volstrekt niet noodig om te zien dat een overproductie van de meeste onzer producten zwaar op onzen handel en onze economie weegt. Zij ver- zwaart de markt en loopt uit op de in- zinking van de prijzen der meeste landbouwproducten. Wij maken een crisis van overproductie door.

Trof deze overproductie alleen ons land, dan ware de kwaal niet zoo erg, aangezien de middelen om haar te bezweren tamelijk gemakkelijk waren aan te wenden; ongelukkig is het een wereldverschijnsel en om zijnen omvang te ramen moet men rekening houden met de moeilijke toepassing van de mid- delen waarover wij beschikken om ons te verdedigen.

Het past evenwel, bij het vaststellen van de oorzaken dezer crisis van over- productie, de verantwoordelijkheid onzer nationale producenten uit te maken.

Is het niet in overeenstemming met de raadgevingen en aanmoedigingen tot hen gericht tijdens de financiële crisis dat de landbouw zijn streven heeft gericht naar een meer intense productie? Weest goede vaderlanders heeft men tot hen gezegd, alleen op die wijze zult gij het land redden.

Dergelijke politiek laat zich begrijpen. Op elk gebied waren de leemten door den oorlog aangericht onmetelijk; men waande hen oneindig; het was logisch te vragen hen aan te vullen. De verhooging van de landbouwproductie werd op alle manieren opgehemeld en als het alheil- middel uitgeroepen dat het gulden tijd- perk moest doen heropleven.

Doch dezelfde oorzaken hebben dezelf- de uitwerking, zoodat de overige landen eveneens een hymne tot de produktie inzetten en het gevolg was dat het doel werd voorbijgestreefd.

De leemten waren spoedig aangevuld en thans loopt de maat over.

Op dat oogenblik had men uit het oog verloren dat het niet volstond te produ- ceeren, doch dat het onmisbaar was, evenwijdig met de toenemende productie,

voor deze overproducten afzetgebieden te zoeken.

II

MIDDELEN TEGEN DE CRISIS,

A. — ONDERWIJS.

Moet men van de uiteenzetting van dezen toestand afleiden dat de producent thans zijne productie moet verminderen?

Dit ware naar onze meening een grove dwaling die ons naar de catastrofe zou leiden. Zoo men kan toegeven dat, gelet op de tegenwoordige elementen, de beperking van de productie in zekere gevallen kan worden overwogen, kan dit alleen geschieden op voorwaarde dat al het streven van den producent gericht weze naar de verbetering van de hoeda- nigheid zijner producten, met andere woorden, wij moeten misschien minder produceeren, doch beter.

Om redenen van economischen en commercieelen aard en uit hoofde van de aardrijkskundige ligging, kan vrijhan- del, ten minste in beginsel en in breede trekken opgevat, in België verdedigers vinden. Een der gevolgen dezer econo- mische politiek, in verband met den landbouw, blijkt uit het feit dat de no- teeringen der wereldmarkt voor onzen inlandschen handel de sluitsteen zijn; zij beheerschen de noteeringen onzer inlandsche markt en regelen de verkoop- prijzen onzer inheemsche producten.

Gelet op onze onmacht de prijzen dezer wereldmarkt te kunnen drukken en om eenigszins de crisis te bezweren die de lage prijzen bij ons hebben uitgelokt, achten wij het een plicht voor de land- bouwers en de landbouwgroeperingen, in samenwerking met de openbare besturen, de mogelijkheid na te gaan den strijd tegen de buitenlandsche mededinging in te richten en te steunen.

Zonder vooruit te loopen op de uit- slagen van deze samenwerking, wijzen wij er op dat, onder deze middelen, op het eerste plan de vermindering komt

van den kostprijs der producten bij onze landbouwers. Deze vermindering die wij beschouwen als beantwoordende aan een onloochenbare behoefte, kan men zich niet practisch indenken, zonder een kwalitatieve en quantitatieve verbetering onzer productie.

Op landbouwgebied, zooals op elk ander, is dergelijke verbetering niet denkbaar zonder de wetenschap. De opleiding van den landbouwer blijft steeds aan den grondslag van de landbouwpolitiek. Ook stellen wij met droefenis en onrust vast dat zoo weinig jongelingen onze instellingen voor landbouwonderwijs bezoeken en zooveel aldus nalaten aldaar de noodige kennis te gaan putten voor de uitoefening van hun moeilijk beroep. Afgezien van het deel der ouderlijke verantwoordelijkheid in deze schuldige onverschilligheid, is uwe Commissie van meening dat de Regeering, van haren kant, moet trachten dezen toestand te verhelpen, met de weldaden van het beroepsonderwijs meer en meer op het platteland te verspreiden. Wij erkennen dat een lofwaaardige poging werd gedaan, doch dat volstaat niet. Om dit denkbeeld te verwezenlijken, moet de Regeering inzien dat zoo het landbouwonderwijs even noodzakelijk is als het nijverheidsonderwijs, zij beiden op een voet van gelijkheid dienen te worden geplaatst en dat de kredieten ter beschikking van het Departement van Landbouw dit in de mogelijkheid moeten stellen dit onderwijs te volmaken, uit te breiden en te verspreiden, ten zelfden titel als het nijverheidsonderwijs. Samen met het onderwijs, kunnen en moeten onze landbouwers, die de vorderingen willen bijhouden tot verbetering van veeteelt en landbouw, zich wenden tot onze stations voor navorschingen en teeltkeus. Aan de hand dezer instellingen en door hen geleid, zullen de landbouwers hulp en steun vinden in den strijd tegen de buitenlandse mededinging.

Hoe gegrond blijken de aanmerkingen die wij in het midden brachten bij ons vorig onderzoek om het groot nut te

bewijzen van deze instellingen en hun degelijkheid voor de practijk!

Vroeger hadden wij de gelegenheid te wijzen op de ellende dezer instellingen en op haar pijnlijken toestand wegens gemis van geldmiddelen, alsook de welwillende aandacht van den Minister op haar te vestigen.

Wij verhaasten ons daarbij te voegen dat de Minister de gegrondheid dezer klachten heeft erkend en op onze wenschen zal ingaan tot verbetering van de werkmiddelen dezer instellingen.

B. — COMMERCIEËLE INRICHTING.

Wij zegden vroeger reeds dat het niet volstond de landbouwproductie te verhoogen en te verbeteren, dat om daaruit practische voordeelen te halen het noodig was zich tevens erom te bekommeren nieuwe afzetgebieden voor deze producten te zoeken. Men moet wel toegeven dat tot nog toe zeer weinig door de openbare besturen beproefd werd om dit denkbeeld te verwezenlijken, ten minste wat de landbouwproducten betreft, zodat uwe Commissie van meening is dat deze leemte dient te worden aangevuld door de oprichting van een bijzonder organisme, een soort handelsagentschap, dat in samenwerking met het Departement van Buitenlandsche Zaken, voor opdracht zou hebben eene handelsbeweging naar buiten te bevorderen ten behoeve onzer landbouwproducten, nieuwe afzetgebieden daarvoor op te sporen, onze exportateurs op de hoogte te houden van de behoeften en de eischen der buitenlandse klanten.

Dit organisme dat aan een nieuwe behoefte beantwoordt, zou alras ongemeen groote diensten bewijzen aan den landbouw met merklijk het kader te vergrooten onzer handelsbetrekkingen met de vreemde landen die onze producten invoeren.

Wij roepen op dit voorstel de welwillende aandacht van den Minister.

C. — LANDBOUWKREDIET.

Bij de verschillende middelen die tot nog toe werden overwogen om de landbouwers ter hulp te komen, zou uwe Commissie een ander willen zien voegen waarvan het belang niet mag worden onderschat en wel de inrichting van het landbouwkrediet.

Sedert lang reeds gaf het privaaf initiatief zich rekenschap van de noodzakelijkheid en de weldaden voor den landbouw van de inrichting van het landbouwkrediet. Verschillende landbouworganismen, en wel de Boerenbond, hebben dit sedert lang begrepen en wij meenen te mogen gelooven dat de wonderbare uitbreiding van dit laatste organisme vooral te danken is aan de oprichting van talrijke Raiffeisenkassen.

Onlangs hebben de U. P. A. op hare beurt landbouwkrediet ingericht. Vroeger werden enkele proeven met landbouwkredietinstellingen (officieel organisme) genomen in Wallonië, krachtens de wet van 15 April 1884, gewijzigd bij die van 21 Juni 1894. Zij toonden niet veel levensvatbaarheid en de uitslagen waren veeleer onbeduidend. Naar onze meening zou deze wet andermaal moeten worden bestudeerd en aangepast aan de tegenwoordige evolutie, zoodat zij in de financiële behoeften van den landbouw zou kunnen voorzien. Deze wet werd gestemd in 1885, op een tijdstip van acute landbouwcrisis. Alsdan zooals nu werd de inrichting van het landbouwkrediet beschouwd als een middel tegen de zware crisis die de landbouw doormaakte.

D. — TOLPOLITIEK.

a. — *Algemeene beschouwingen.*

De verschillende middelen die wij hebben uiteengezet om in zekere mate de gevolgen van de landbouwcrisis te verzachten, kunnen, volgens sommige belanghebbenden, langzaam en moeilijk werkende middelen lijken. Gelet op den

ernstigen toestand, zou hun voorkeur veeleer gaan naar protectionistische maatregelen. Wij hebben reeds hooger verklaard dat de economische en politieke toestand van België, overbevolkt klein land, dat enkel leeft van zijn uitvoer, niet strookt met eene protectionistische politiek. Niet dat wij oordeelen den vrijhandel te moeten gaan beschouwen als een onaantastbaar dogma, van wiens enge grenzen men niet mag afwijken.

De voortbrengstvermogens van een land, die enkel kunnen bestaan dank zij de bescherming aan de grenzen, zijn bestanddeelen wier levenskracht en ontwikkeling kunstmatig insluimeren; en wanneer zij onder den drang van de noodwendigheid ontwaken, dan is het alleen om de aan de grenzen opgestelde bareelen op te hoogen.

De Commissie oordeelt dat de protectionistische politiek door zekere landen gevolgd moeilijk overeen te brengen is met de welbegrepen belangen van België en zij neemt veeleer vrede met eene algemeene politiek, die binnen het land de landbouwvoortbrengst bevoordeelt en buiten het land belangwekkende afzetgebieden verzekert.

Uwe Commissie oordeelt echter dat eene bescherming gewettigd is wanneer het er om gaat tijdelijk een bedrijf te helpen, welk het ook zij, bijaldien hetzelfde van levensbelang is voor de economie van het land.

Aldus kan het gebeuren dat een of andere landbouwspeculatie van hoofdzakelijk belang, door toeloop van verschillende omstandigheden, eene crisis doormaakt die haar bestaan in gevaar brengt.

In dergelijk geval meenen wij dat eene tijdelijke bescherming gewettigd is.

b. — *Invoer van Fransche bloem en granen en van vreemde graangewassen.*

In den laatsten tijd heeft de invoer

van Fransche bloem en granen heftig verzet uitgelokt vanwege het Belgische maalderijbedrijf en den Belgischen landbouw. De Commissie sluit zich bij dit verzet aan en eischt met de belanghebbenden vanwege de Belgische Regeering spoedige en kraktdadige maatregelen.

Het komt er op aan dat deze maatregelen de bedreigde belangen vrijwaren en ze behoeden voor de noodlottige gevolgen van zekere handelsverrichtingen die de geest der handelsovereenkomsten afkeurt. Deze verrichtingen hebben voor gevolg op onze binnenlandsche markten eene kunstmatige crisis van den verkoopprijs onzer producten uit te lokken, en bijgevolg bestaat er gevaar dat zij een doodelijken slag toebrengen aan onze nationale tarweteelt en aan ons maalderijbedrijf.

Wat hooger wordt gezegd slaat meer in het bijzonder op den invoer van bloem en graan van Franschen oorsprong. Door het spel der kwijtingen op borgstelling en door de mogelijkheid waarover de Fransche maalders beschikken om bloem uit te voeren die niet beantwoordt aan het bij de Fransche douane neêrgelegde staal, brengen de Fransche meelfabrikanten hunne producten op onze markten tegen prijzen die zoodanig lager zijn dan die onzer inlandsche bloem dat, zij de mededinging onmogelijk maken en het bestaan van ons maalderijbedrijf in gevaar brengen. Onder landbouwopzicht beschouwd, laat deze invoer van Fransche bloem tegen lage prijzen aan het maalderij- en aan het bakkersbedrijf toe deze vreemde bloem in groote hoeveelheid in de plaats te stellen van de bloem die voortkomt van het malen van inlandsche granen.

Een nieuwe Fransche wet, met de hoofding: « Réglementation du commerce des blés », op 1 December gestemd, breidt de voordeelen der kwijtingen op tijdelijke borgstelling uit tot de Fransche graansoorten en rangschikt deze onder het meel voor de bakkerij, doch stelt ze onder het voordeel der uitvoerpremiiën

waarvan het totaal bedrag over drie maanden 117,000,000 frank kan bereiken. Deze uitvoerpremiiën komen ongeveer overeen met de invoerrechten op de tarwe in Frankrijk en stellen de Fransche voortbrengers in de mogelijkheid hun producten in België lager te verkoopen dan den prijs voor hetzelfde product door de wereldmarkt geregeld. Men meent dat thans, door die echte « dumping », de prijs der tarwe in België is ingezonken met 20 frank de 100 kilogram in verhouding tot haar echte waarde volgens de wereldmarkt.

Dat geeft een idee van het dagelijksch verlies door die « dumping » aan den Belgischen landbouw veroorzaakt, verlies dat des te grooter is daar, het valt binnen de periode waar de landbouwer zijn graan moet verkoopen om zijn verplichtingen van het einde van het jaar, namelijk de betaling zijner pacht, na te komen. Hoe dan ook is het hoogst-dringend verdedigingsmaatregelen te nemen. Daar de Regeering gewapend is door artikel 5 der wet van 8 Mei 1929, hopen wij dat zij, wanneer de landbouw-begroting voor den Senaat zal komen, het noodige zal gedaan hebben om een einde te stellen aan dezen betreurenswaardigen toestand.

Moest dat, buiten onze verwachting, niet gebeuren, dan zou de toestand des te erger worden daar andere landen, namelijk Duitschland en Polen, reeds een gelijkaardige « dumping » voeren en nog andere landen zich reeds daartoe voorbereiden om onze zwakheid te baat te nemen en op onze markt producten te brengen tegen een veel lageren dan den normalen prijs.

Ten overstaan van de algemeene overvoortbrengst is deze toestand zoodanig gewichtig dat het voor onzen landbouw eene zaak van leven of dood kan zijn.

c. — *Tolvrede.*

Uwe Commissie wenscht de aandacht van den Senaat te vestigen op de gevol-

gen die voor het land en inzonderheid voor den Landbouw kunnen voortvloeien uit het sluiten van een tolvrede zooals die thans wordt overwogen.

De pers heeft pas medegedeeld dat de Belgische Regeering te Genève zal vertegenwoordigd zijn op de bijzondere conferentie van den Tolvrede.

Volgens deze overeenkomst, schijnt de bevoegde vertegenwoordiger van België geneigd te zijn voor België als grondslag van dien tolvrede aan te nemen het niet aangepaste toltarief.

De vreemde landen integendeel haasten zich of maken zich bereid, met het oog op dien vrede, hunne bestaande toltarieven nog te verhoogen.

Andere verklaren dat zij een tolvrede slechts aannemelijk achten op voorwaarde dat zij voor sommige landbouwproducten volledige tolvrijheid behouden.

Ten slotte schijnt er nergens spraak van te zijn de rechtstreeksche of onrechtstreekschepremiën voor den landbouw af te schaffen.

Derhalve hecht uwe Commissie er aan te verklaren dat zij het meest uitdrukkelijk voorbehoud maakt aangaande de besluiten die op de Conferentie voor den Tolvrede mochten worden aangenomen.

E. — TUSSCHENHANDELAARS.

In zoover wij de levensduurte kunnen nagaan volgens het indexcijfer, stellen wij, ondanks de daling van de grondstoffen voor de behoeften van den mensch noodzakelijk en door den landbouw voortgebracht, vast dat het peil van den index eerder stijgt.

Deze toestand, die op 't eerste gezicht paradoxaal schijnt, wordt verklaard door het aanzienlijk aantal tusschenpersonen wier herhaald en baatzuchtig optreden, den prijs van het product merklijk doet stijgen tennadeele van den voortbrenger en van den verbruiker. Deze toestand maakt eenigermate de daling van de

onontbeerlijke grondstoffen van landbouwherkomst voor den verbruiker denkbeeldig. Aldus zijn de verkoopprijzen van tarwe, suiker, wol, vlas, aardappelen, leder, enz., in de laatste jaren gedaald zonder groot voordeel voor den verbruiker.

De Commissie is zoo vrij de aandacht van de openbare machten op dien abnormalen toestand te vestigen.

F. — BETEUGELING DER VERVALSCHINGEN.

De aandacht van de Regeering werd ook herhaaldelijk geroepen op het aanzienlijk nadeel aan den landbouw toegebracht door de talrijke en gewichtige vervalschingen, die men in de practijk veel tegenkomt in den handel van graan, meststoffen en veevoeder. Het is meer dan tijd de oneerlijke handeling dezer landbouwhaaien te stuiten en door passende middelen de weinig geleerde en goedgeeloovige landbouwers tegen deze werkelijke diefstallen te beschutten.

De Commissie drukt den wensch uit onverwijld het wetsontwerp te doen bespreken en stemmen om de landbouwers in staat te stellen zich tegen deze even gevaarlijke als schadelijke handelaars te verdedigen.

G. — BELASTINGEN.

Beschouwd in het licht van de rol die de landbouw te vervullen heeft in de algemeene economie, dat wil zeggen de economische bevoorrading van het land, is het billijk voor hem niet alleen de voor zijn opbrengst doelmatige aanmoedigingen te eischen, doch ook te vragen dat de belastingen die hij te dragen heeft, wel opgemaakt zijn in verhouding tot het bedrag van zijn kapitalen en vermogen en in overeenstemming met de behoeften van zijn evolutie.

Eerlang zal het Parlement de nieuwe wetten tot heffing en verdeling der

belastingen moeten onderzoeken en bespreken.

De Commissie van den Senaat, waar zij zich beperkt tot het onderzoek van de voornaamste punten, noodigt den Minister van Landbouw uit aan zijn collega van Financiën het standpunt der landbouwers over te maken. Dezen vragen de vermindering van de grondbelasting die te zwaar op den landbouw drukt; de belasting als loon van een schijf der beroepsinkomsten, overeenstemmend met de bezoldiging van den bedrijfsleider; de vermindering van de overdrachtstaxe derwijze dat zij, zooals in de nijverheid, tot 1 ten honderd herleid worde voor de grondstoffen; ten slotte de intrekking van alle uitvoertaxe.

De Commissie neemt die eischen voor billijk, zij zijn geenszins een verzoek om begunstiging van den landbouw, doch de vervulling van de beloften die hem herhaaldelijk werden gedaan met de verzekering dat hij, ten opzichte der belastingen, op gelijken voet zou gesteld worden met de nijverheid.

H. — VERVOER.

Vermits wij aan het hoofdstuk der wenschen zijn, zou de Minister van Landbouw bij zijn collega van Vervoer niet onze tolk willen zijn om hem verschillende opmerkingen of klachten over te maken die sommige leden hebben naar voren gebracht in uwe Commissie.

Het vervoer der landbouwproducten door de Nationale Maatschappij der Buurtspoorwegen is onderworpen aan een al te hoog tarief.

Het vraagstuk van de vervoertarieven der buurtspoorwegen evenals van sommige tarieven der spoorwegen zou dienen onderworpen aan een algemeene studie.

Het materiëel voor het vervoer van waren, waarover de buurtspoorwegen beschikken is ontoereikend en beantwoordt, op verre na niet, aan de dage-

lijksche noodwendigheden ten tijde van druk verkeer. Het vervoer der suikerbieten en der aardappelen lijdt fel daaronder en de vertraging in de verzendingen heeft soms een noodlottigen weerslag op de hoedanigheid dezer voor bederf vatbare producten.

Ware het insgelijks, in het gemeenschappelijk belang van verbruiker en voortbrenger, niet mogelijk de tarieven voor groot vervoer toe te passen op kleinere hoeveelheden? Bij voorbeeld, de aardappelen zijn betrekkelijk goedkoop bij den voortbrenger in de Ardennen, doch koopers en verkoopers ondervinden veel moeilijkheden om de vereischte hoeveelheden bijeen te brengen ten einde de verlaagde tarieven te genieten.

Deze gunst wordt verleend voor het vervoer te water; het is logisch dat dezelfde vermindering worde toegestaan voor het vervoer te land. Deze vermindering zou aan den verbruiker toelaten zich in het centrum zelf der voortbrengst te voorzien per kleine hoeveelheden en tegen geringere kosten.

Verschillende leden hebben eveneens kritiek uitgebracht tegen het materiëel waarover de meeste stations beschikken voor het laden van vee. Een zeer enge laadbrug wordt ter beschikking der verzenders gesteld en het laden van vee geschiedt doorgaans slechts met behulp van brutale middelen en mits overtreding der wet, waarbij de mishandeling der dieren wordt verboden.

Trouwens in talrijke stations, vooral op den buiten, zijn de inrichtingen voor het laden van koopwaren zeer weinig behoorlijk, zulks ten nadeele van het vervoer per spoor en ten voordeele van het autovervoer. Dit is vooral waar voor het vervoer onzer paarden. Vermits wij spreken over het vervoer der paarden, wensch ik een punt aan te raken dat onze paardenfokkerij ten zeerste aanbelangt.

Vergeleken bij de naburige landen, is het wel in België dat de paarden vervoerd worden in de meest ongunstige voorwaarden.

De talrijke klachten vanwege onze vreemde koopers bewijzen het ten volle, en dit gemis van organisatie is niet van dien aard dat het onzen uitvoer, die door den economischen toestand reeds zoozeer wordt bemoeilijkt, zal vergemakkelijken. Deze ongelukkige dieren, die moeten vervoerd worden, vaak op-eengehoopt in wagens, zonder voeder of drinken, hebben soms drie dagen noodig om den afstand tusschen de plaats van verzending en de grens af te leggen. Men haalt gevallen aan waarin deze paarden evenveel tijd hebben noodig gehad om in België 200 kilometers af te leggen als in het buitenland de 700 kilometers die ze van de grens scheiden. Wat er ook van zij, de Commissie houdt ter beschikking van den Minister een heel dossier dat hem desnoods ervan zal overtuigen dat een stap bij zijn collega van vervoer ten volle gewettigd is.

III.

DE BEETWORTELKRISIS.

Tot vóór den oorlog werd de suiker als een weeldeartikel beschouwd. Thans wordt de suiker als een hoofdzakelijk voedingsmiddel erkend en gebruikt in alle huisgezinnen. Daarom zou zij van allen accijns moeten vrij zijn.

Verleden jaar heeft de wetgeving de suiker met 20 frank de 100 kilogrammen ontlast door de vermindering met 20 fr. van de accijnsrechten ten bate van den landbouw. Deze wet geldt slechts voor het jaar 1929-1930. De Commissie meent dat de algemeene suikerprijs beïnvloed wordt door de overvoortbrengst van rietsuiker, die tijdens den oorlog abnormaal is toegenomen door het nietvoortbrengen van beetsuiker.

Deze algemeene prijs wordt nog beïnvloed door het feit dat de Vereenigde Staten van Amerika vermindering van invoerrechten toestaan op de rietsuiker van het eiland Cuba en volle vrijstelling op de soorten uit hun overige koloniën

herkomstig, waardoor hun opbrengst wordt verhoogd.

De Commissie meent dat de wet houdende vermindering van 20 frank van den accijns voor den landbouw, met ten minste één jaar zou moeten verlengd en de overblijvende 20 frank zouden moeten ingetrokken worden.

Derwijze zou de daaruitvolgende verhooging van het suikerverbruik kunnen laten voorzien dat de Belgische voortbrengst door de verbruikers zou verbruikt worden en aldus de voortbrengst aan den man zou laten brengen zonder hulp van het buitenland.

IV.

GEMEENTEWEGEN.

Met het oog op de centralisatie der diensten en om den regelmatig gang derzelve te vergemakkelijken, heeft de Regeering het naar aanleiding van de jongste omwerking van het Ministerie nuttig geoordeeld den dienst der gemeentewegen te scheiden van het Departement van Landbouw en denzelve te hechten aan het Ministerie van Openbare Werken. Zonder hier noch het nut, noch de gepastheid dezer wijziging te willen beknibbelen, moeten wij de indrukken weêrgeven van sommige leden der Commissie over het aanleggen en onderhouden der gemeentewegen; deze zijn factors van het hoogste belang voor de uitbreiding van onzen landbouw.

Nu men zich met totale herstelling van de groote wegenis bezighoudt, hopen wij dat de Minister van Openbare Werken ten opzichte van onze landelijke bevolking eene welwillende politiek zal volgen, die de hooger uitgedrukte vrees zal te niet doen.

De uitbreiding na den oorlog van het auto-vervoer bewijst dat, de Staat voor de groote verkeerswegen, evenals vóór den oorlog, in de verhouding van 50 t. h. van hunne onderhoudskosten zou moeten tusschenbeide komen,

want thans is de last te zwaar opdat de gemeenten nut zouden halen uit de kredieten voorkomende op de begrooting.

Wij oordeelen dat hij wijs zou handelen met zich in het bestuur van dezen dienst te laten leiden door de wenken die onze Minister van Landbouw stellig niet zal weigeren hem te geven. Wij zijn ervan overtuigd dat men door hunne samenwerking zou vermijden dat de belangen van onze gemeentewegen op den tweeden rang worden geschoven en zouden versmolten worden met de aanzienlijke en uiteenlopende massa der ontworpen groote werken. De Senaatscommissie stelt dus haar volle vertrouwen in den geachten heer Baels, Minister van Landbouw, en zij drukt den wensch uit dat hij bij zijn collega's van Vervoer en van Openbare Werken zou aandringen om de onderscheidene beschouwingen te steunen, die wij beknopt hebben uiteengezet.

V

TECHNISCHE BEAMBTEN VAN HET DEPARTEMENT VAN LANDBOUW.

In den loop van dit verslag hebben wij verklaard dat de wetenschap wordt gerangschikt onder de factors die onontbeerlijk zijn voor den vooruitgang en de evolutie van onzen landbouw. Thans blijft ons nog te onderzoeken welke middelen ter beschikking van de openbare besturen staan om deze landbouwwetenschap te leiden, te vulgariseeren en ze ter beschikking van de landbouwers te stellen.

Onder de meest uitstekende middelen van vulgarisatie dienen in de eerste plaats vermeld de landbouwscholen, de instellingen voor navorschingen, het korps der landbouwingenieurs, de veeartsenijkundige opzieners, de raadgevers voor dierenkweek, de landbouwlaboratoria, de algemeene bewakers van waters en bosschen. Al deze verschillende korpsen en instellingen hebben onschatbare diensten bewezen aan den landbouw, met den arbeid, het verstand, de hardnekkig-

heid en den moed onzer landbouwers en fokkers te steunen. De landbouw uit het verleden is veel verschuldigd aan deze instellingen en de landbouw van morgen zal van hen nog meer vergen. Derhalve aarzelt de Landbouwcommissie van den Senaat niet zich aan te sluiten bij de klachten dezer verschillende reeksen van ambtenaren en zij vraagt met hen dat de Regeering hun een wedde verleene die in verhouding zoo staan met de belangrijke diensten die zij aan het Land bewijzen of kunnen bewijzen.

Tot in deze laatste tijden hebben deze even nederige als kostbare bedienden enkel eene wedde genoten, op welker ontoereikendheid de Regeering werd gewezen. Sedertdien is de toestand ietwat verbeterd doch nog niet op billijke wijze, en deze wedden zijn steeds verschillend gebleven aan de basis. Nochtans, behalve voor de veeartsenijkundige opzieners, moeten de titularissen dezer ambten, om dezelve te bekomen, dezelve waarborgen bieden, bewijs leveren van dezelfde kennissen en houders zijn van hetzelfde diploma. Men kan derhalve moeilijk de redenen begrijpen die men aanvoert om aan al deze ambtenaren niet dezelfde basiswedde te verleen. Wij zouden dus in dit opzicht op gelijken voet willen zien plaatsen de leeraren uit de middelbare landbouwscholen, de landbouwingenieurs, de raadgevers voor dierenteelt, de chimisten uit de laboratoria, de assistenten bij de eene of de andere onzer navorschingsstations, de algemeene bewakers van waters en bosschen, daar wij oordeelen dat een gelijke wedde moet beantwoorden aan gelijke kennissen, arbeid en verantwoordelijkheid.

De Commissie vraagt niet alleen aan de Regeering gelijkheid van aanvangswedde voor de houders van het diploma van hooger onderwijs, titularissen van de onderscheiden hooger vermelde ambten, zij vraagt ook voor hen verhooging van deze aanvangswedde, die thans 22,000 frank bedraagt en verzoekt de Regeering deze op 24,000 frank te brengen.

Willen wij uit onze wetenschappelijke instellingen al de voordeelen halen die wij terecht daarvan mogen verwachten, dan is het volstrekt noodzakelijk dat het personeel dezer instellingen een normale wedde geniete die in verhouding staat tot werk dat van hetzelfde wordt geveerd.

Het mag vooral niet dat de wedde dezer agenten lager zij dan deze der ambtenaren van andere departementen, wier aantal opleidingsjaren tot hun betrekking ongeveer gelijk staat met deze vereischt voor de begeving van het diploma van landbouwingenieur.

Deze ongelijkheid van wedde bestaat echter niet bij het hooger onderwijs. De wedden der gewone en buitengewone hoogleeraren bij de inrichtingen voor hooger landbouwonderwijs zijn dezelfde als deze van universiteitsprofessor. Waarom twee maten en twee gewichten?

De rechtvaardigheid, de waardigheid der houders van het diploma van hooger onderwijs leggen een welwillend onderzoek van de vraag op en wij hopen dat de Regeering zich bij onze zienswijze zal aansluiten.

VI.

WERKKRACHTEN.

Na de voorgaande algemeene beschouwingen waarop uw Commissie in 't kort heeft gewezen, zou zij, vooraleer te sluiten, meer bepaald de bijzondere aandacht van de openbare diensten willen vestigen op het hoofdstuk der landbouwwerkkrachten en op den toestand van de landbouwwerklieden.

Uw Commissie had gehoopt van den Minister van Landbouw sommige inlichtingen te bekomen over den huidige toestand dezer werkkrachten; een antwoord, verleden jaar verkregen, meldde aan de Commissie dat een dergelijke documentatie in voorbereiding was. Uit een antwoord blijkt dat nog een jaar moet gewacht worden tot de uitslagen der volkstelling van 1930 bekend zijn.

Heel het land doorgaat een algemeene klacht op, die wijst op de zeldzame arbeiders te lande, en deze toestand die met den dag verergert, wordt onrustwekkend voor het gemiddeld en groot landbouwbedrijf. Naar de nijverheidscentra afgeleid, verlaat het werkvolk al meer en meer den buiten.

Daar de economische toestand hem niet toelaat den nijverheidsman, den aannemer te volgen op gebied van loon, kan de landbouwer, ontwapend en machteloos, deze uitwijking niet tegen gaan.

Deze crisis, waarvan wij het einde niet voorzien, moet onze aandacht gaande maken, en binnen de mate van het mogelijke moeten wij trachten er de noodlottige gevolgen van te verminderen.

Twee middelen kunnen, ons dunkt, overwogen worden.

Vooreerst, vermindering, binnen de mate van het mogelijke, van de arbeids-eenheden, door invoering en uitbreiding van de landbouwmachines op het pacht-hof. Naar het voorbeeld van wat bij de nijverheid geschiedt, moet de machine eenigermate de ontoereikende werkkrachten vervangen. Deze aanpassing valt veeleer binnen het kader van het privaat initiatief, hoewel de Regeering, voor de verwezenlijking van deze meening, den plicht heeft bij te dragen tot de volledige electrificatie van onzen buiten. Wij bekennen graag dat ernstig werd vooruitgegaan op dat gebied, doch het is noodig dat deze drijfkraft onze kleinste buitengehuchten en meest afgelegen hoeven zou bereiken, en zulks in zoo gunstige voorwaarden dat het een economische benutting mogelijk maakt.

Het gebruik van deze machines zal meer geschoolde werkkrachten eischen dan thans voor den landbouw het geval is, en die althans eenig begrip van mechaniek hebben. De Regeering en de algemeene besturen hebben dus voor plicht onze arbeiders in de mogelijkheid te stellen deze kennis te verwerven, met

namelijk omreizende scholen van landbouwmecaniek in te richten en te vermenigvuldigen, evenals alle andere vulgarisatiemiddelen betreffende de kennis der electriciteit op den landbouw toegepast.

Als tweede middel om het tekort aan werkkrachten te keer te gaan vragen wij voor onze landbouwwerklieden de voordeelen die toegestaan zijn aan de nijverheidsarbeiders, behalve voor den duur der dagtaak.

De beperking van den arbeidsduur blijft immer onvereinigbaar met den regelmatigen gang van het bedrijf; de toepassing ervan zou slechts de levensduurte doen toenemen door het stijgen der grondstoffen.

Eerlang worden in het Parlement verschillende sociale wetsontwerpen be-

sproken (sociale verzekeringen, gezinsloon, ouderdomspensioenen), wetten die ten zeerste de arbeidersklasse aanbelangen.

Uw Commissie drukt den wensch uit dat onze kranige en moedige landbouwarbeiders ten zelfden titel en in dezelfde verhouding de voordeelen genieten welke de wet aan hun broeders uit de nijverheid zal verschaffen.

Met dezen wensch sluiten wij de uiteenzetting van onze algemeene beschouwingen op de begrooting van landbouw voor 1930 en gaan wij over tot het onderzoek der artikelen van de begrooting, meer bepaald den nadruk leggend op deze die, in den loop der bespreking, aanleiding gaven, hetzij tot vragen aan den betrokken Minister, hetzij tot opmerkingen vanwege leden der Commissie.

ONDERZOEK DER ARTIKELEN

EERSTE ARTIKEL.

Verleden jaar, in overleg met zijn gewaardeerden collega, den heer Merget, verslaggever van de begrooting van Landbouw in de Kamer, drukte de verslaggever der zelfde begrooting vóór den Senaat den wensch uit dat de Minister van Landbouw enkel met dit Departement zou worden belast. Het belang en de ingewikkeldheid der landbouwbelangen, zegde hij, neemt heel de bedrijvigheid van een man in beslag, en het ware te wenschen dat, los van het Departement van Openbare Werken, de Minister al zijn tijd en werk aan den landbouw zou kunnen besteden.

Het Departement van Landbouw werd van dit van Openbare Werken gescheiden, maar de titularis is tevens Minister van Binnenlandsche Zaken.

Wij hebben ons altijd ingebeeld dat

dit Departement van Binnenlandsche Zaken van 't meeste belang is ten opzichte van zijn verantwoordelijkheid en de veelzijdigheid van zijn bevoegdheden; het is ons altijd voorgekomen dat het gansch het werk van een man moest in beslag nemen.

Anderzijds weten wij dat het Departement van Landbouw zich ook met zeer verscheiden en gewichtige vraagstukken moet bezig houden. Moet men er aan herinneren dat het de bezieler moet zijn van den vooruitgang van de eerste nijverheid van het land, de zedelijke en stoffelijke belangen moet beschermen van meer dan 500,000 gezinnen die deel uitmaken van de landbouw- en middenklassen en de talrijke en ingewikkelde vragen moet oplossen dagelijks gesteld door het beleid van een Departement waaraan de belangen van den landbouw, de bosschen en wouden,

den middenstand, de zeevisscherij zijn toevertrouwd.

De man van den buiten wiens gezond verstand terecht wordt geroemd, oordeelt dat dergelijke arbeid en verantwoordelijkheid ook de gansche bedrijvigheid van een Minister moeten in beslag nemen.

Deze beschouwingen, die zooals hierboven vermeld verleden jaar in beide Kamers reeds werden uiteengezet, hebben geen weerklank gevonden.

Verleden jaar hadden wij een Minister van Landbouw en van Openbare Werken. Thans is er een Minister van Binnenlandse Zaken die tevens het Departement van Landbouw bestuurt... Mag men niet aannemen dat er geen Ministerie van Landbouw meer is, vermits volgens de amendementen door de Regeering ingediend op het eerste artikel van de begrooting van landbouw wordt voorgesteld de wedde van dezen Minister af te schaffen.

Uit de hooger aangehaalde feiten blijkt dat de reeds vroeger beknibbelde toestand in stede van te verbeteren veel eer is verslecht.

Men begrijpt derhalve dat de reporters van onze groote dagbladen ter gelegenheid van verschillende officiële plechtigheden vergeten de aanwezigheid van den Minister van Landbouw te vermelden zonder evenwel na te laten den Minister van Binnenlandse zaken te vernoemen.

Dergelijke vaststellingen geven in de landbouwmiddens aanleiding tot gevoelens van spijt en wrok. De landbouwer zegt : « De Landbouw is op de officiële plechtigheden niet meer vertegenwoordigd ».

ART. 11Ac.

Ten aanzien van de belangrijke schade aangericht door de runderhorzel, welke schade jaarlijks ettelijke millioenen bedraagt, raadt de Commissie van den Senaat den Minister van Landbouw aan, naar aanleiding van den strijd dien hij

inricht om dezen geesel te bekampen, uit te zien naar de praktische middelen die kunnen worden aangewend door de landbouwers die steeds het meest bij de zaak zullen betrokken blijven, alsmede naar de middelen die meest geschikt zijn om de maatregelen ter genezing of ter voorkoming toe te passen.

Eerste vraag. — In de verantwoording voorkomende in de toelichting van het ontwerp van begrooting, lezen wij dat de onder dit artikel voorziene verhooging van kredieten er moet toe bijdragen de runderhorzel te bestrijden.

De Landbouwcommissie van den Senaat geeft zich rekenschap van den ernstigen aard dezer kwaal op economisch gebied, en keurt het beginsel goed van een veralgemeenden strijd tegen de runderhorzel in het land. Zij vraagt evenwel aan den Minister van Landbouw of de landbouwers die wel de eerste bewerkers van dezen strijd zijn, voldoende zijn ingelicht zoowel over de wettelijke verplichting die op hen weegt als over de mogelijkheid deze kwaal doeltreffend te bestrijden?

Antwoord. — Het reglement op de runderhypodermose werd slechts in April 1929 bekend gemaakt. Daar het seizoen wat te ver gevorderd was om de voorgeschreven maatregelen op doeltreffende wijze toe te passen, werd er evenwel eene voldoende publiciteit aan dit reglement gegeven ten einde de ter zake getroffen schikkingen alsmede de onderrichtingen betreffende de wijze van onttieking ter kennis der belanghebbers te brengen.

Door toedoen van het Departement van Landbouw werden plakbrieven, houdende het Koninklijk besluit alsmede de aanvullende onderrichtingen, gestuurd naar de burgemeesters van al de gemeenten van het land. Aldus werden er 10,000 plakbrieven rondgezonden. Bovendien hebben de veeartsenijkundige opzieners tot opdracht het reglement te doen kennen.

De lederbeurs heeft van haar kant ettelijke duizenden brochures uitgegeven om de aandacht der landbouwers te vestigen op de schade aangericht door de runderhorzel en om hen te wijzen op de middelen om de kwaal te bestrijden inzonderheid op diegene die in het reglement worden voorzien. De propaganda der lederbeurs werd door het Departement geleid en geldelijk ondersteund.

In den loop van de aanstaande lente zal het reglement zijn uitwerkselen meer doen voelen. Al de maatregelen werden getroffen om het landbouwpubliek voor te lichten over de wettelijke verplichting van onttieking en over de wijze van tusschenkomst die toelaat deze kwaal doeltreffend te bestrijden.

De dienst van het veeartsenijkundig toezicht heeft de actie van zekere geneeskundige producten onderzocht die goede uitslagen hebben opgeleverd en men mag van de toepassing derzelve gelukkige uitslagen verwachten.

Tweede vraag. — Kosten betreffende de uitvoering der reglementen op de tuberculose der runders en andere besmettelijke veeziekten.

1° Welk bedrag werd er uitgegeven of zal er worden uitgegeven in 1929 voor de uitvoering der reglementen op de tuberculose der runders ?

2° Hoe doet deze strijd tegen de tuberculose der runders zich voor gedurende het jaar 1929 ?

Antwoord. — 1° In 1929 zal er ongeveer 60,000 frank worden uitgegeven voor de uitvoering der reglementen op derundertuberculose.

2° De strijd tegen de rundertuberculose werd gedurende het jaar 1929 gevoerd overeenkomstig den geest van het reglement van 19 Juli 1927, nl. : tusschenkomst van den veeartsenijkundigen dienst om het privaat initiatief aan te wakkeren en om de eigenaars van runderen te helpen het gevaar van ziekte af te weren.

Ongeveer duizend landbouwers hebben hun vee doen onderzoeken en tuberculine doen inenten door tusschenkomst van de veeartsenijkundige opzieners.

Honderd vijf en dertig diploma's werden afgeleverd aan eigenaars van gezond vee en een honderdtal landbouwers staan op het punt hun getuigschrift te bekomen.

Overal waar de omstandigheden gunstig zijn is de opziener gemachtigd gebruik te maken van de entstof B.C.G. Men stuit nochtans op tal van moeilijkheden om deze inenting met goed gevolg toe te passen daar de stallen zich doorgaans niet leenen voor de volledige afzondering der jonge kalveren vóór hunne immunisatie.

De nieuwe begrippen over de pathogenie van de tuberculose en over den weerstand der dieren tegen de aansteking laten nog niet toe een welomschreven bestrijdingsprogramma te volgen. Het lijkt voorbarig een ruimen strijd aan te binden vooraleer men bepaald weet welke wijze van tusschenkomst de beste is.

In afwachting zullen de technische diensten er zich moeten bij beperken in de exploitaties waar hunne hulp wordt ingeroepen de groote beginselen van voorkoming en hygiëne en ook van redelijke exploitatie van het vee te doen toepassen, die stellig een gunstige invloed zullen hebben op den gezondheidstoestand en vooral op de voorkoming der besmetting van tuberculose.

ART. 11Ae.

De Commissie vestigt de aandacht van het Departement van Landbouw op de noodzakelijkheid het weghalen der krenge te bespoedigen. Vaak gebeurt het dat dezelve verschillende dagen blijven liggen vooraleer te worden weggehaald. Het lijkt overbodig nadruk te leggen op het gevaar en op de nadeelen die uit dergelijken toestand voortvloeien.

Vraag. — Vilbeluiken :

1° Hoe is de dienst der vilbeluiken in het land geregeld ?

2° Welke is de topografische inrichting dezer vilbeluiken alsmede hun werkring ?

3° Welk is het bedrag der aan elk dezer beluiken verleende toelagen ?

Op welken grondslag worden deze toelagen geregeld ?

Antwoord. — 1° - 2° Onderstaande tabel duidt den zetel aan van het vilbeluik alsmede den werkring van ieder dezer.

Zetels der vilbeluiken.

Werkgebied der vilbeluiken.

Vilvoorde	De provincie Brabant.
Thourout	Oost-Vlaanderen en het bestuurlijk arrondissement Audenaerde.
Schooten	De provincie Antwerpen en de bestuurlijke arrondissementen Gent, Dendermonde, Sint-Nicolaas en Aalst.
Deurne-bij-Diest	De provincie Limburg, het Noorden en het Oosten der provincie Luik en de genaaste kantons.
Rebaix en Fayt-lez-Manage*	De provincie Henegouw, behalve het arrondissement Thuin en de kantons Pâturages en Dour.
Thuillies	Het arrondissement Thuin.
Quevy-le-Grand	De kantons Pâturages en Dour.
Sint-Truiden	Een honderdtal gemeenten uit het Westen der provincie Luik.

De vilbeluiken werken niet in de provinciën Luxemburg en Namen, de Bestendige Deputaties dezer provinciën hebben zich tot nog toe verzet tegen de oprichting van een beluik in de voorgestelde plaatsen.

3 ^o In beginsel geschiedt het weghalen der krengen kosteloos. Alleen voor het weghalen op een afstand van meer dan 30 kilometer van het beluik, verleent de Regeering een premie van een frank	per kilometer voor de heenreis en van een frank per kilometer voor de terugreis voor iederen afstand van meer dan 30 kilometer. Deze premiën worden betaald per reis en niet per kreng.
---	---

In 1928 werden de volgende premiën betaald op deze grondslagen :

In het beluik van Ronse	fr.	4,962
» Vilvoorde		37,615
» Thourout		10,695
» Schooten		22,452
» Deurne-bij-Diest		186,963
Totaal, fr.		262,687

ART. 11A_g.

Vraag. — Laboratorium voor diagnostiek en navorschingen betreffende de besmettelijke ziekten der huisdieren.

Welk is, in dit krediet, het bedrag der uitgaven voorzien voor het laboratorium der besmettelijke ziekten ?

Welk is, in dit krediet, het bedrag dat bestemd is voor den regelmatigen gang van het laboratorium en het bedrag voor nieuwe navorschingen ?

Antwoord. — Op het krediet van 200,000 frank, voorkomende onder littera g, artikel 11A, wordt er eene som van 150,000 frank voorbehouden voor het laboratorium, waarvan 120,000 frank om den regelmatigen gang van het laboratorium te verzekeren en 30,000 frank voor proefondervindelijke studies.

ART. 11B_a.

Eerste vraag. — Wedden, vergoedingen en loonen van den veeartsenijdienst, enz.

Welk is, in het krediet van dit artikel, het aandeel van het personeel van het laboratorium voor diagnostiek en navorschingen betreffende de besmettelijke ziekten der huisdieren ?

Antwoord. — Eene som van 165,000 frank is bestemd voor de bezoldiging van het personeel van het laboratorium.

Tweede vraag. — De Landbouwcommissie van den Senaat drukt den wensch uit dat de inlichtingen waarom werd verzocht in de twee hooger gestelde vragen, voortaan duidelijk in de begrooting zouden voorkomen door aanduidingen die enkel betrekking hebben op het laboratorium voor navorschingen door het veeartsenijtoezicht.

Antwoord. — Niets verzet er zich tegen dat voortaan de artikelen 11A en 11B worden opgesteld met inachtneming van dezen wensch.

Derde vraag. — Bestaat er een bijzonder statuut voor het technisch personeel gehecht aan het laboratorium voor navorschingen van het veeartsenijtoezicht ?

Zoo ja, welk is dit statuut ?

Antwoord. — Een ontwerp van statuut voor het technisch personeel aan het laboratorium gehecht, is thans tot onderzoek voorgelegd aan het Comité der Schatkist.

ART. 16.

Vraag. — Ingeval de Minister voornemens is volledig Vlaamsch onderwijs in de Rijksveeartsenij-school in te richten, gelieve hij ons te zeggen hoe hij dit aan boord zal leggen en of hij over het noodige krediet daarvoor beschikt ?

Antwoord. — Het onderwijs in het Fransch en in het Vlaamsch van al de vakken der Rijksartsenij-school werd overwogen door het Departement van Landbouw. Indien dit onderwijs kon worden ingericht in de huidige school, dan zouden er vijf nieuwe laboratoria dienen opgericht, die zouden kunnen worden ondergebracht in een gebouw op te trekken op de gronden die van deze instelling afhangen.

De uitgaven voor deze laboratoria zullen enkel kunnen worden vastgesteld nadat het beheer in het bezit zal zijn van de bestekken op te maken door deskundigen. De uitgaven voor het Vlaamsche leerarenkorps en het personeel der nieuwe laboratoria kunnen geraamd worden op ongeveer 1,500,000 frank per jaar.

Op het ontwerp van begrooting voor 1930 komt er geenerlei krediet voor om bedoelde uitgaven te dekken. De vraag te weten of de Vlaamsche leergangen dienen gegeven te Cureghem of elders kan enkel worden opgelost nadat de Raad voor verbetering der veeartsenij-school desaangaande zijn advies heeft doen kennen.

ART. 17.

Eerste vraag. — Veeartsenijschool, onreis-, reis- en zendingskosten.

Voorheen, gedurende verschillende jaren, werd op dezen begrootingspost een krediet voorzien om de jonge professoren en assistenten van de veeartsenijschool toe te laten zich in het buitenland te volmaken in een of ander vak van de wetenschap die zij geroepen zijn te onderwijzen. Meent de Minister niet dat dergelijke uitgave « winstgevend » kan genoemd worden en dat het past opnieuw een bijzonder krediet met dit doel bij artikel 17 der begrooting in te schrijven.

Antwoord. — Vroeger werd bij dit artikel geen bijzonder krediet voorzien.

Artikel 30 van het organiek reglement der school, dd. 30 Juni 1925, voorziet dat op de fondsen van derden tegemoetkomingen kunnen worden uitgetrokken om aan leden van het onderwijzend korps toe te laten hunne wetenschappelijke kennis in het land of in het buitenland te volmaken. Dit fonds volstaat om daarin te voorzien.

Tweede vraag. — Meent de Minister niet dat de wet op het veeartsenijkundig onderwijs zou moeten gewijzigd worden ten einde er een reisbeurs in te voorzien van 28,000 frank, overeenkomstig de stemming van het Parlement voor de begrooting van 1929, in het ontwerp van begrooting voor 1930 aangehouden? Het is bovendien dringend noodig deze wet te wijzigen om haar in overeenstemming te brengen met de nieuwe wet op het begeven der academische graden en het programma der universiteitsexamens.

Antwoord. — De wijzigingen aan de wet op het veeartsenijkundig onderwijs worden thans onderzocht door den Verbeteringsraad van de Veeartsenijschool.

Het Bestuur wacht den uitslag van dit onderzoek af om een wetsontwerp op te maken waarbij onder meer een ver-

hooging wordt voorzien van het bedrag der studiebeurzen voor oud-leerlingen van bedoelde school.

ART. 18.

Vraag. — 's Rijks Veeartsenijschool. — Materiëel.

Over welk krediet per professor of geaggregeerde, beschikt elke lesgever voor de normale werking van een laboratorium of een kliniek ten opzichte van zijn onderwijs?

Over welk krediet per laboratorium of kliniek beschikt bovendien elke professor, geaggregeerde of assistent voor bijzondere wetenschappelijke opzoekingen?

Antwoord. — Het bedrag der voor 1930 aangevraagde kredieten voor de laboratoria of onderwijsdiensten wordt als volgt verdeeld :

Les in de snijkunde	46,500
Heelkunde en therapeutica	16,300
Algemeene ziektenleer	1,800
Pathologische snijkunde	2,100
Physiologie en physiologische scheikunde	5,500
Weefselleer	1,800
Parasitologie	1,800
Artsenijbereidkunde	2,600
Klinica	153,000
Klinica voor runderen	30,000
Hoefsmederij	1,600
Zootechnie, hygiëne en agro- nomie	2,600
Toezicht over de levensmidde- len	2,400
Bacteriënleer en besmettelijke ziekten	4,200
Obstetrica	1,800
Bibliotheek	20,000

fr. 294,000

Deze bedragen worden opgeslorpt door de gewone behoeften van de laboratoria en onderwijsdiensten.

De professoren, geaggregeerden en

assistenten beschikken over geen enkel krediet voor wetenschappelijke navor- schingen.

ART. 19.

Het nut van de Centrale School voor hoefsmederij van den Staat is niet meer te bewijzen en de heele wereld erkent haar aandeel in den roem van ons trek- paard. De behandeling van de begroting van landbouw bewijst elk jaar hoeveel belang de Commissie in deze inrichting stelt.

De school voor hoefsmederij betreft thans nog de bouwvallige lokalen die zoo nadeelig zijn voor de bewaring van de kostbare verzamelingen, die zooveel jaren arbeid hebben gevegd. Andermaal drukken wij al onze spijt uit daar wij op de Begroting voor 1930 geen voldoende kredieten zien voorkomen om aan die school behoorlijke lokalen te bezorgen.

Gelet op de belofte van den Minister, vervat in zijn hierna volgend antwoord, stellen wij vertrouwen in hem en vragen wij bij wijze van amendement geen ver- hooging van krediet voor de oprichting van een nieuwe school voor hoefsmederij.

Vraag. — Kan de Minister enkele aanvullingen geven op deze verstrekt aan de Commissie van Landbouw in 1928 omtrent de lokalen van de hoofd- school voor hoefsmederij ?

Antwoord. — Met het oog op het op- richten eener nieuwe hoofdschool voor hoefsmederij werd de dienst der domei- nen gelast in onderhandeling te treden met het gemeentebestuur van Anderlecht voor den aankoop van een grond van 15 aren gelegen langsheen de nieuwe straat Léon Delacroix (verlenging der Ropsy-Chaudron straat).

De noodige kredieten zullen worden voorzien op het ontwerp van Begroting voor 1931.

ART. 22a.

Ten aanzien van het belang van de

controle op de melk niet alleen voor de landbouw-economie maar ook voor de economie van het gansche land, acht de Commissie van Landbouw het nuttig volledig het standpunt en de inrichting van de controle over de melkvoort- brengst uiteen te zetten. Zij die niet thuis zijn in landbouwzaken zullen daar- in gegevens van het hoogste belang vin- den en de leden der Commissie zullen daarin zekere inlichtingen kunnen put- ten die zij wenschen te bekomen van- wege den Minister.

Devee-exploitatie heeft vooral ten doel de voortbrengst van melk en van vleesch. Door verbetering van het vee verstaat men dus hoofdzakelijk de verbetering van de hoeveelheid en van de hoedanigheid van beide producten. Beide zijn voe- dingstoffen van eerste noodzakelijkheid voor den mensch en als dusdanig dragen de kredieten, die worden toegekend om de kweekers te helpen voormeld doel te bereiken, ertoe bij ter beschikking van onze bevolking voedingsproducten te stellen van betere hoedanigheid en in overvloediger hoeveelheid.

Indien dank zij de uitbreiding en de verbetering der vervoermiddelen, het te kort aan vleesch gemakkelijk kan worden gedekt door den invoer van Amerikaansch vleesch, kan hetzelfde niet worden gezegd van de melk die een hoogst bederfbaar product is en niet bestand tegen vervoer op grooten afstand. Welnu, de noodwendigheden van al onze steden en nijverheidscentra nemen, van jaar tot jaar, vlug toe en men ziet den werkkring uitbreiden van de groote melkerijen die het op zich nemen onze volkrijke steden van dit kostbaar voedsel te voorzien. Het is dus niet alleen nuttig voor den kweker zelf dat de melk- voortbrengst onzer koeien toeneme, maar het algemeen belang eischt eveneens dat er vele en goede melk worde voortge- bracht.

Om in dit opzicht het voortbrengst- vermogen van onzen veestapel te ver- hoogen, komt het er vooreerst op aan dat de kweker zijne dieren schifte onder

opzicht van hun voortbrengstvermogen en de rol van fokdieren voorbehoude aan diegene alleen die, buiten dat zij een goed gestel bezitten, bovendien begaafd zijn met eene ruime geschiktheid om melk voort te brengen. Sedert altijd heeft de wereld der geleerden en der practici er zich op toegelegd een verband te ontdekken tusschen de uiterlijke kenteekenen van de koeien en haar voortbrengstvermogen, ten einde dit laatste te kunnen schatten op zicht of na een bondig onderzoek. Maar tot nog toe werd er geen enkel bepaald verband ontdekt dat toelaat met voldoende nauwkeurigheid de geschiktheid om melk voort te brengen te schatten. Ten aanzien van dit feit blijft er nog alleen de gesteldheid van natuur na te gaan en daarvan het voortbrengstvermogen af te leiden.

Deze methode wordt gevolgd in al de landen van de wereld en het toezicht over de voortbrengst is thans zoodanig veralgemeend dat het nut van hetzelfde niet meer wordt betwist. In theorie zou de hoeveelheid melk, door een dier gegeven gedurende een volledig tijdperk van melkuitscheiding, dienen gemeten of gewogen. Daar deze verrichting al te veel tijd en al te veel reizen vergt vanwege den toezieners, stelt men zich tevreden met enkele proefpeilingen op bepaalde tijdstippen om de jaarlijksche

voortbrengst te schatten. In sommige landen stelt een door het verbond der veekweekers aangewezen toezieners om de veertien dagen de voortbrengst vast; in andere landen geschiedt zulks om de drie weken. Doorgaans neemt men aan dat om eene voldoende nauwkeurigheid te bekomen, de tijd die verstrijkt tusschen twee onderzoeken één maand niet mag overschrijden. Het is dit laatste stelsel, het minst bezwaarlijke, dat door onze syndicaten voor veeteelt werd aangenomen en genoemd wordt het stelsel der tien onderzoeken, namelijk één toezicht per maand voor een tijdperk van normale melkafscheiding van driehonderd dagen.

Om dit gebruik in den schoot onzer syndicaten te vulgariseeren, verleent het Departement van Landbouw aan deze vereenigingen eene toelage gelijk aan het aandeel van den eigenaar van het dier in de kosten van toezicht, zonder dat de toelage minder dan 25 frank noch meer dan 40 frank per nagezien dier mag bedragen. Deze som is amper het derde deel der kosten van het nazien, namelijk het loon van den toezieners en de kosten van ontleding der melk.

Onderstaande tabel geeft per provincie aan het aantal koeien wier melkvoortbrengst van 1926 tot 1928 werd nagezien door onze syndicaten voor veeteelt :

	1926	1927	1928
Antwerpen	86	142	135
Brabant	240	183	180
West-Vlaanderen	318	191	209
Oost-Vlaanderen.	325	414	461
Henegouw	630	326	202
Luik	716	698	672
Limburg	301	219	197
Luxemburg	—	10	23
Namen	222	197	376
Totalen .	2,838	2,380	2,455

Men mag niet uit het oog verliezen dat dit toezicht, dat ten doel heeft zich rekenschap te geven van de geschiktheid voor melkgeving van het dier, slechts eenmaal in het leven van dat dier mag plaats hebben. Wanneer de vereeniging hierover met zekerheid is ingelicht, wordt de koe gerangschikt, de kweker weet waaraan hij zich te houden heeft en kent de rol die deze inlichtingen kunnen spelen in de ondernomen verbeteringswerken.

Anderdeels dient er opgemerkt dat bovenstaande tabel enkel de dieren vermeldt die volledig werden nagezien en

dat, om de kosten te verminderen voor de dieren die de proef niet met vrucht zouden doorstaan, in verschillende provinciën de koeien, wier voortbrengst twijfel laat voortbestaan, worden onderworpen aan een voorbereidende proef, die bestaat in een nazicht op het oogenblik waarop de voortbrengst haar maximum bereikt. Deze proefneming, genaamd « controle bij den toevloed », heeft plaats ongeveer zes weken na het kalveren.

Werden aan de controle bij den toevloed onderworpen :

	1926	1927	1928
	—	—	—
Antwerpen	—	—	2
Brabant	—	—	5
West-Vlaanderen	—	—	1
Oost-Vlaanderen.	475	282	134
Henegouw	1,727	1,543	1,547
Luik	192	148	44
Limburg	—	—	7
Luxembourg.	250	352	310
Namen	67	56	41
Totalen.	2,711	2,381	2,091

De gemiddelde rendeering op 300 dagen, in onze onderscheiden provinciën, voor de tien maal gecontroleerde koeien, schommelt tusschen 5,000 en 5,500 liter met een gehalte van 33 tot 35 gram vetstof per liter.

Om zich rekenschap te geven van de controle en van de uitgestrektheid van den vooruitgang die kan worden verwezenlijkt, volstaat het bovenvermelde hoeveelheden te vergelijken met het

algemeen gemiddeld cijfer van al onze melkkoeien, dat wordt geraamd op 3,100 liter, met een gehalte van 30 gram vetstof per liter.

De controle kan nog ten doel hebben zich rekenschap te geven van den economischen toestand van een bedrijf voor melkvoortbrengst en van het bijzonder aandeel van ieder dier in den uitslag van dit bedrijf. Deze uitslag wordt bereikt door de vergelijking tusschen de waarde

van het product en de uitgaven die werden gedaan om het te bekomen. Vermits het geldt deze waarde in franks te berekenen, moet men hier nauwkeurig kennen de hoeveelheid gegeven melk, zonder zich er om te bekommeren of zij al dan niet beantwoordt aan het voortbrengstvermogen. Ook is het onontbeerlijk, om deze nauwkeurigheid te bereiken, dat de landbouwer althans eenmaal per week de hoeveelheid melk, door iedere koe gegeven, opteekene. In tal van landen noteeren de landbouwers de voortbrengst, dag per dag, en de vereenigingen, waarbij zij zijn aangesloten, stellen zich ermede tevreden, van tijd tot tijd, de verrichtingen te controleeren en de melk te ontleiden.

Deze controle zou dienen veralgemeend in ons land en daar het er om gaat de economische uitslagen van een bedrijf vast te stellen, dient dat toezicht ieder jaar herhaald.

De vereenigingen die den landbouwer hierbij voorlichten worden genaamd « syndicaten van exploitatie ». Zij werden vooral gesticht in het Vlaamsche gedeelte van het land, dank zij de actie van den Belgischen Boerenbond. Ter uitzondering van enkele dusdanige vereenigingen in de weidestreek der provincie Luik, zijn er nog geen exploitatiesyndicaten in het Waalsche gedeelte van het land.

Het aantal aldus per provincie gecontroleerde dieren bedroeg van 1926 tot 1928 per provincie :

	1926	1927	1928
Antwerpen	3,259	3,454	2,637
Brabant	459	702	636
West-Vlaanderen	1,232	960	550
Oost-Vlaanderen.	1,381	1,763	1,916
Luik	310	265	697
Limburg	3,726	3,717	4,022
Totalen. .	10,367	10,561	10,458

Daar de uitslag van deze belangwekkende controle bijna uitsluitend den landbouwer zelf aanbelangt, worden al de verrichtingen gedaan door dezen laatste en worden al de koeien van één bedrijf aan de controle onderworpen.

Tot nog toe verleent het Departement aan deze vereenigingen, als aanmoedigingen, de volgende toelagen :

Eén frank per ingeschreven dier en 25 frank per aangesloten syndicaat.

De Commissie is van meening dat deze bijdrage werkelijk gering is, gelet op de groote diensten door die syndicaten bewezen.

ART. 22a.

Vraag. — Welk is voor het jaar 1928, per provincie, het aantal koeien waarop toezicht voor de melkvoortbrengst werd uitgeoefend?

Antwoord. — Aantal koeien op wier melkvoortbrengst in 1928 controle werd uitgeoefend :

	Toezicht door de syndicaten voor veefokkerij.		
	Bij den toevloed.	Onvolledig toezicht.	Tien volledige onderzoeken.
Antwerpen	2	5	135
Brabant	5	4	180
West-Vlaanderen	1	14	209
Oost-Vlaanderen.	134	2	462
Henegouw	1,547	53	202
Luik	44	46	672
Limburg	310	20	23
Namen	41	61	376
Totalen.	2,091	216	2,455

Controle gedaan door de exploitatie-syndicaten :

Antwerpen.	2,637
Brabant	636
West-Vlaanderen.	550
Oost-Vlaanderen	1,916
Luik	697
Limbourg.	4,022
Totaal.	10,458

ART. 22b.

Eerste vraag. — Gelieve de Minister het bedrag aan te duiden der aanmoedigen voorzien voor de verbetering der volgende diersoorten : paarden-, runder-, varkens-, hoender-, konijnenras.

Antwoord. — Het globaal bedrag der aanmoedigingen voorzien voor de verbetering der onderscheiden diersoorten bedraagt :

1,292,000 fr. voor het paardenras,	
1,276,000 — runderras,	
330,000 — hoenderras,	

280,000 fr. voor het varkensras,
50,000 — konijnenras.

Tweede vraag. — Teelt van huisdieren.

Gelieve de Minister te willen omschrijven en verduidelijken op welke onderafdeelingen de zuivere kredietverhoging slaat van 2,243,000 frank bij dezen post voorzien ? (1,990,000 + 253,000 (overdracht) = 2,243,000 frank.)

Antwoord. — De verhoging van 2,243,000 frank wordt onderverdeeld als volgt :

Toelagen aan de provinciën ter uitvoering van de provinciereglementen voor de verbetering van het paarden-, runder-, en varkensras.

Paardenras fr.	462,000
Runderras »	460,000
Varkensras »	100,000

Nationale premien voor fokdieren fr. 65,000
Vereenigingen die zich bezig houden met de teelt van tekpaarden, halfbloedpaarden, enz. . . . fr. 268,000

Vereenigingen die zich bezig houden met de verbetering van :

Het runderras . . . fr.	515,000
Het varkensras . . .	140,000
Het geitenras . . .	28,000
Het konijnenras . . .	9,000
Het hoenderras . . .	146,000
Vereenigingen voor bijenteelt	10,000
Toezicht over de kweekmaatschappijen door de vereenigingen	40,000

Totaal fr. 2,243,000

Derde vraag. — De rijkspremies van bewaring voor de beste fokpaarden werden in 1929 ingevoerd. Is de Minister besloten deze wedstrijden te handhaven en zelfs ze deelachtig te maken van de verhoogingen van aanmoediging in algemeen zinn bij dit artikel voorzien ?

Antwoord. — Stellig. Ik ben vast besloten deze wedstrijden te handhaven en eene som van 65,000 frank werd voorzien om vanaf 1930 het bedrag der premien te verhoogen.

Vierde vraag. — Meent de Minister niet dat het oogenblik gekomen is om de koeien, wier melkvoortbrengst niet door de teeltsyndikaten nagezien wordt, niet meer toe te laten op de wedstrijden door den Staat gesubsidiëerd ?

Antwoord. — De koeien op wier melkvoortbrengst geen controle werd uitgeoefend, worden in het algemeen niet meer toegelaten tot de wedstrijden.

Uitzondering wordt gemaakt voor den nationalen wedstrijd alsmede voor de wedstrijden ingericht door de Landbouwcornices, waar er nog eene categorie wordt voorzien voor de koeien die thans onder toezicht staan. Deze categorie wordt begiftigd met prijzen waarvan het bedrag merkkelijk lager is dan dit der premien voor gecontroleerde koeien. Het voorzien van de categorie koeien die thans onder toezicht staan

is een vulgarisatiemiddel dat uitstekende uitslagen heeft opgeleverd. Deze categorie zal geleidelijk worden afgeschaft naarmate de controle uitbreiding neemt.

Vijfde vraag. — Welke toelagen werden toegekend aan de verschillende provinciale vereenigingen met het oog op de melkecontrole ?

Antwoord. — De toelagen verleend aan de verschillende provinciale vereenigingen met het oog op de melkecontrole bedroegen voor 1928 :

Antwerpen	10,575
Brabant	10,154
West-Vlaanderen	14,168
Oost-Vlaanderen	24,800
Henegouw	17,590
Luik	31,778
Limburg	16,005
Luxemburg	5,375
Namen	16,282

Zesde vraag. — Toezicht over de melkvoortbrengsttoelage. Welk totaal krediet werd voor dezen post verleend in 1929 ? Welke som wordt daartoe voorzien op de Begrooting voor 1930 ?

Antwoord. — Het krediet toegekend voor de controle over de melkvoortbrengst in 1929 bedraagt 175,000 frank.

Op de Begrooting voor 1930 wordt er een som van 250,000 frank voorzien.

Zevende vraag. — Zou de Minister ons kunnen zeggen of er voortaan ter gelegenheid van iederen nationalen wedstrijd voor runderrassen tevens een wedstrijd zal gehouden worden voor melken botervoortbrengst ?

Antwoord. — De nationale wedstrijden worden ingericht door het nationaal verbond der syndicaten voor runderweek. Het inrichten van den prijskamp voor melk- en botervoortbrengst hangt dus van dit organisme af. Het Departement zal zijn invloed doen gelden opdat aan iederen nationalen wedstrijd

worde toegevoegd een wedstrijd voor melk- en botervoortbrengst.

Achtste vraag. — Welke toelagen werden door de provinciën toegekend aan de syndicaten van veeteelt, met het oog op de melk-controle?

Antwoord. — Het Departement kent niet het bedrag van de toelagen door de verschillende provinciën verleend aan de syndicaten van veeteelt.

Negende vraag. — Wat werd door het Departement gedaan tot vulgarisatie van de melk-controle?

Antwoord. — Het Departement maakt propaganda om de controle over de melkvoortbrengst te vulgariseeren :

1° Door tusschenkomst van de raadgevers voor dierenkweek;

2° Door voordrachtgevers die terzake bijzonder bevoegd zijn;

3° Door toedoen der verschillende vereenigingen die zich met den kweek van runderassen bezig houden;

4° Met te eischen dat tot de wedstrijden enkel worden toegelaten de koeien op wier melkvoortbrengst controle werd uitgeoefend.

Het Departement verleent door tusschenkomst der provinciale bonden :

a) Toelagen aan al de vereenigingen die zich met melkcontrole bezig houden;

b) Toelagen voor den gemeenschappelijken aankoop van stieren gesproten uit goede melkgeefsters;

c) Toelagen aan de provinciën om dezelve in staat te stellen vrij hooge aanvullende premiën te verleenen voor stieren gesproten uit goede melkgeefsters en bestemd voor bewaring.

ART. 27a.

Verschiedende leden van de Commissie hebben den wensch uitgedrukt dat het werk gesteund door den Hooger Landbouwwaad en door de provinciale land-

bouwkamers zou worden uitgebreid.

Deze instellingen hebben niet ten volle beantwoord aan het haar aangewezen doel. Zoo wij hiervan de redenen opzoeken, vinden wij dat haar werkingsprogramma noodzakelijk begrensd wordt tot een al te geringen kring. Bovendien wordt er niet genoeg waarde gehecht aan hare beslissingen door de openbare besturen. Het ware voor haar een machtige zedelijke aanmoediging indien hare studiën en besluiten een rechtstreekschen invloed hadden op de van hoogerhand aangenomen richtsnoeren. En dan nog ware het noodig dat het organiek reglement grondig zou worden herzien. Uiteenlopende en vaak tegenstrijdige interpretaties stichten verwarring in den schoot dezer vereenigingen. Verschillende leden der Commissie wenschen dat het vraagstuk van de landbouwvertegenwoordiging opnieuw zou worden onderzocht, en dat men er in het licht der ervaring van het verleden zou toekomen eene landbouwvertegenwoordiging tot stand te brengen waarin ieder belangengroep zou worden vertegenwoordigd in verhouding tot zijne belangrijkheid.

Behoorlijk ingericht, van een goed reglement voorzien, zouden deze instellingen aan den landbouw onschatbare diensten kunnen bewijzen.

Vraag. — 1° Welke voorwaarden worden vereischt van de landbouwvereenigingen om toelagen te bekomen voor toezicht, voordrachten, krediet, enz.?

2° Welke regelen worden gevolgd voor de verdeling der toelagen :

a) Voor wedstrijden, tentoonstellingen of landbouwcongressen?

b) Voor aanmoediging van landbouwvereenigingen?

c) Aan de cooperatieve vennootschappen voor landbouwkrediet voor kosten van eerste inrichting en voor den dienst van toezicht ingericht door de centrale kassen voor landbouwkrediet?

d) Aan de mutualiteiten voor ver-

zekering en herverzekering tegen verlies van paarden en runderen?

Antwoord. — 1. De landbouwgroeperingen (centrale kassen voor landbouwkredieten, vereenigingen van melkerijen, cooperatieven, verbonden van erkende beroepsvereenigingen) die toelagen van het Departement ontvangen voortoezicht over hare onderafdeelingen, moeten verstrekken :

a) Statistische gegevens over de werken van ieder onderafdeeling waarover toezicht wordt uitgeoefend;

b) Een overzichtstabel van deze inlichtingen;

c) Een verslag over den gang van den toezichtsdienst.

Het verleen van toelagen voor voordrachten over de inrichting en de werking der landbouwvereenigingen is ondergeschikt aan de volgende voorwaarden :

1° Voorleggen eener lijst der voorgenomen voordrachten met aanduiding voor ieder dezer van de plaats, datum, onderwerp van de voordracht, alsmede den naam van den voordrachtgever. Deze inlichtingen, alsmede uur en lokaal der voordracht worden door de vereeniging bekend gemaakt ten minste veertien dagen op voorhand, aan den Staatslandbouwkundige van het gebied onder wiens toezicht de voordracht wordt gegeven;

2° Voorlegging eener lijst van de gegeven voordrachten alsmede van een verslag over de bekomen uitslagen.

2. a) De toelagen van den Staat voor tentoonstellingen, wedstrijden en landbouwdemonstraties worden vereffend ten bate der provinciale landbouwkamers die gelast zijn deze toelagen te verdeelen onder de inrichters dezer onderneming. De op de Staatstoelagen vooraf te nemen som mag, per onderneming, niet het derde deel overschrijden van de globale onkosten derzelve. Het bedrag der toelage per provincie werd berekend met inachtneming van de

belangrijkheid in landbouwopzicht van de provinciën (landbevolking, aantal hoevedieren, bebouwde uitgestrektheid).

Het Departement komt tusschenbeide in de onkosten der landbouwcongressen hetzij met in te schrijven op een zeker aantal exemplaren van de verslagen dezer congressen, hetzij met een toelage te verleen die steeds slechts een gedeelte dekt van de onkosten der ondernemingen, hetzij op beide manieren.

b) Om enkele vereenigingen van landbouwbelang aan te moedigen, verleent het Departement toelagen waarvan het bedrag lager is dan dit der uitgaven van deze vereenigingen. Thans genieten drie organismen een vaste jaarlijksche aanmoediging waarvan het bedrag werd berekend volgens de belangrijkheid harer onderscheiden werkzaamheden.

c) Een toelage voor eerste inrichting kan worden toegestaan aan iedere samenwerkende vereeniging voor landbouwkrediet die in haar verzoek om toelagen het nummer aanduidt waaronder, in de verzameling van de akten der handelsvennootschappen die verschijnt als bijlage van den *Moniteur*, een uittreksel uit hare standregelen is verschenen.

Sedert enkele jaren werd er geenerlei toelage van dien aard meer aangevraagd. Het verleen van toelagen aan de centrale kassen voor landbouwkrediet voor toezicht over hare bijhuizen, is afhankelijk van de drie voorwaarden vermeld onder hooger bedoeld 1°.

d) Een toelage voor eerste inrichting wordt verleend aan de mutualiteiten die ten minste 20 dieren verzekeren op het oogenblik harer wettelijke erkenning. Het bedrag dezer toelage schommelt naar gelang het paarden, runders, geiten, schapen of varkens geldt. Het wordt berekend per verzekerd dier. Er wordt een minimum en een maximum toelage voorzien.

De mutualiteiten die ten minste 20 dieren groepeeren, en die jaarlijks

rekening over hare verrichtingen voorleggen, ontvangen een lichte toelage die schommelt naar gelang zij al dan niet erkend zijn.

De mutualiteiten voor herverzekering tegen de sterfte van paarden en runders ontvangen een toelage op voet van 1 frank per frank die wordt geïnd als herverzekeringspremie. Voor de premieën boven een vast bedrag belooft de toelage nog enkel 50 t. h. van het bedrag der premie. Een maximum wordt bepaald per provincie en per categorie verzekerde dieren.

De bondskassen voor herverzekering ontvangen bovendien toelagen voor het toezicht over hare onderafdeelingen. Deze toelagen worden berekend per verzekerd dier, met een minimum en een maximum per mutualiteit die onder toezicht staat.

ART. 27b.

Eerste vraag. — Verleden jaar heeft de Minister aan de Landbouwcommissie van den Senaat kennis gegeven van de besluiten der Commissie die in 1928 werd aangesteld voor het onderzoek van den slechten verkoop van tarwe in België. De Minister gelieve ons kennis te geven van de besluiten derzelfde Commissie, zoo deze dit vraagstuk in 1929 andermaal heeft onderzocht ?

Antwoord. — Besluiten aangenomen door de graancommissie, in 1929 aangesteld door den Minister van Landbouw om onderzoek te doen naar den toestand van onze nationale economie ten gevolge van het beschermingstelsel dat in Frankrijk wordt toegepast in zake den invoer van granen en den uitvoer van bloem :

1° Uit de documentatie aan de Commissie voorgelegd door de heeren Van Kan en Laloux, blijkt dat de Fransche uitvoerders van bloem een verkapt premie genieten onder vorm van een merklijk verschil tusschen de rechten

geheven bij den invoer der granen en de uitkeering toegestaan bij den uitvoer van overeenstemmende hoeveelheden bloem.

Dit verschil spruit voort uit het feit dat de Fransche maalders in werkelijkheid uit 100 kilogram graan een grootere hoeveelheid bloem trekken dan die welke tot grondslag dient voor de berekening der uitkeering.

Practisch 'gesproken, is de toestand voor ons dezelfde als dit het geval zou zijn indien Frankrijk afzag van het inkomrecht op de granen en aan de Fransche maalders, die bloem uitvoeren, een premie verleende die tot 28 Belgische franks kan bedragen.

2° Om deze reden kan de Fransche bloem worden aangeboden tegen prijzen waartegen onze nationale industrie dezelve niet kan voortbrengen.

3° Deze toestand is niet alleen nadeelig voor het Belgisch maalderijbedrijf, maar ook voor onze landbouwers die er minder en minder in slagen hunne granen aan de nationale nijverheid te verkoopen en die er trouwens niet zouden kunnen aan denken deze koopwaar in groote hoeveelheden uit te voeren.

Daar anderdeels de Belgische maalders geringe hoeveelheden graan bewerken, brengen zij noodzakelijk minder zemen en andere bijproducten voort die dienen als beestenvoeder. Aldus worden wij meer en meer afhankelijk van het buitenland voor onze bevoorrading in grondstoffen die voorkomen in de dierenproducten.

4° De belanghebbenden verklaren dat zij volkomen tevreden zouden zijn indien de uitkeering, toegestaan aan de Fransche uitvoerders van bloem, ophield hooger te zijn dan het recht geheven bij den invoer der overeenstemmende hoeveelheden graan.

Indien men de Fransche Regeering er niet kan doen toe besluiten de noodige maatregelen te nemen opdat dit het geval zou zijn, dan zou er reden bestaan ons inkomrecht op de bloem aan te pas-

sen daar het zelve sedert den oorlog slechts met twee werd vermenigvuldigd. Dit recht zou derwijze dienen berekend dat het aan de Fransche invoerders van bloem het voordeel der uitvoerpremie doet verliezen.

Zooals men ziet, vragen de Belgische voortbrengers van granen en bloem te worden beschermd tegen een bedrieglijke toepassing van het Fransche douanestelsel, maar zij vragen niet te worden beschermd tegen mededingers die hen bekampen met gelijke wapens en die geen voorrecht genieten dat neerkomt op een kunstmatige verlaging der kostprijzen.

De belangen van den landbouw zijn te dezer zake solidair met die van de nijverheid en noch de eene noch de andere zijn werkelijk in strijd met die van de verbruikers.

5° De Commissie oordeelt dat de Belgische nijverheidstakken en de Belgische arbeid op ieder gebied moeten beschermd worden tegen ieder stelsel van rechtstreeksche of onrechtstreeksche premiën, die met de vreemde mededinging te bevoordeeligen op kunstmatige wijze de prijzen onzer nationale producten verlagen.

Tweede vraag. — Uitgave van het *Land- en Tuinbouwblad*.

Het Parlement heeft voor de Begroting 1929 ter beschikking van den Minister van Landbouw een krediet van 70,000 frank gesteld voor het uitgeven van het *Landbouwblad*.

De Minister gelieve mij te zeggen hoe zulks werd geregeld?

Antwoord. — Het *Land- en Tuinbouwblad* zal uit drie deelen bestaan: in het eerste deel zullen verschijnen de wetten, besluiten, reglementen en omzendbrieven uitgaande van het Departement; in het tweede deel zullen verschijnen de processen-verbaal van de commissiën door het Ministerie van Landbouw aangesteld, alsmede de verslagen der wetenschappelijke instellingen afhangende van bedoeld Departement; het derde deel zal eventueel worden

gewijd aan de oorspronkelijke werken der leden van het personeel over vraagstukken van landbouwbelang.

Voor het jaar 1929 zal het *Landbouwblad* slechts een enkele brochure behelzen, waarin zullen verschijnen de stukken der twee eerste deelen die betrekking hebben op heel het jaar 1929.

Vanaf 1930 zal het *Land- en Tuinbouwblad* regelmatig verschijnen.

ART. 32, a en b.

Welk is het bedrag der kredieten waarover ieder leeraar der landbouw-instituten van den Staat te Gembloers en te Gent beschikt voor wetenschappelijke navorschingen, die onafhankelijk zijn van het proefondervindelijk onderwijs?

Antwoord. — De noodzakelijke inkrimping der uitgaven aan deze instellingen sedert den oorlog opgelegd, had gevolg dat de leeraars enkel het onmisbare voor de stoffelijke behoeften van het onderwijs hebben voorzien. Te Gembloers evenwel hebben de professoren in de botanica en in de zootechnie respectievelijk 5,000 en 2,000 frank voorzien voor wetenschappelijke navorschingen; te Gent hebben de titularissen van den cursus in microbiologie en in delstof- en aardkunde, een toelage ontvangen van het Fonds voor wetenschappelijke opzoekingen.

Verschillende stations voor navorschingen zijn werkzaam bij het Instituut te Gembloers. Zij beschikken over de kredieten voorzien bij artikel 51.

ART. 41.

Vraag. — Welke regelen worden gevolgd voor de verdeeling der toelagen aan de vrije onderwijsgestichten?

Antwoord. — De toelagen worden

berekend met inachtneming van de drie volgende gegevens :

1° Tusschenkomst ten bedrage van 50 t. h. in de wedden van het onderwijzend personeel. Deze wedden werden bepaald bij Koninklijk besluit van 16 December 1927 betreffende het barema der ministeriële Departementen. (*Moniteur*, bl. 5634) en bij ministeriël besluit van 1 Juni 1929.

In de onderrichtingen wordt voorgeschreven dat bijaldien er geen andere besturen zijn die toelagen verleenen, de Staatstoelage met 30 t. h. wordt verhoogd.

2° Tusschenkomst in de *jaarlijksche uitgaven* zooals verwarming, verlichting, schoonmaken, bureeluitgaven, propagandakosten, slijtage van het materiëel, kosten van proefneming.

Deze schijf van de toelage wordt forfaitair bepaald en geraamd op 3/10 of 2/10 van de toelagen verleend voor de wedden van het onderwijzend personeel.

Proefnemingen hebben bewezen dat deze forfaitaire toelage in de praktijk neerkomt op 50 t. h. van de werkelijke uitgaven der scholen.

Deze wijze van berekening biedt de volgende voordeelen : vermindering van het administratief werk, afschaffing van het voorleggen van bewijsstukken, alsmede van de betwistingen die voortvloeien uit het toezicht daarover, grootere doeltreffendheid van de rol van den toezieners.

3° Tusschenkomst ten bedrage van 50 t. h. in de kosten voor aankoop van materiëel bestemd voor het landbouwonderwijs.

(Hierbij de tekst van voormeld ministeriël besluit van 1 Juni 1929.)

VRIJE MIDDELBARE LANDBOUWSCHOLEN EN -AFDEELINGEN.

Barema der toelagen. Onderrichtingen.

De toelagen voor de vrije middelbare

landbouwscholen en -afdeelingen zijn vastgesteld als volgt :

A. — WEDDEN EN VERGOEDINGEN VOOR HET ONDERWIJZEND PERSONEEL.

Leeraar met een hoogeschooldiploma :

Vergelding van fr. 18-75 per lesuur en tien tweejaarlijksche verhoogingen van 10 t. h.

Andere leeraars :

Vergelding van fr. 11-25 per lesuur en tien tweejaarlijksche verhoogingen van 10 t. h. van de aanvangswedde.

Bestuurder van een middelbare school :

a) Uitsluitende bediening. — Wedde gelijk aan die van een leeraar met denzelfden dienstouderdom, gevende 800 uren les per jaar, plus een vast bedrag van 2,000 frank.

Ingeval de bestuurder niet gehuisvest is in de inrichting, krijgt hij bovendien een vergoeding in geld, gelijk aan 20 t. h. van de gemiddelde wedde :

b) Niet — uitsluitende bediening. — 50 t. h. van de hierboven vermelde wedde.

Bestuurder van een middelbare afdeling :

5 frank voor de 100 eerste uren, fr. 2-50 daarbij voor elk bijkomend uur.

Gezinsvergoeding :

Gezinsvergoedingen, volgens de grondslagen geldig voor de beambten en ambtenaren van den Staat, kunnen toegekend worden aan de bestuurders en leeraars die hun voornaamste bediening hebben in de vrije middelbare landbouwscholen.

Die vergoedingen zijn vastgesteld als volgt voor de kinderen die ten laste en minder dan een en twintig jaar oud zijn :

Eerste kind . . .	15 frank per maand
Tweede kind . . .	25 —

Derde kind . . .	55 frank per maand.
Vierde kind . . .	70 —
Vijfde en volgende	75 —

Een kind wordt geacht niet meer ten laste zijner ouders te zijn :

1° Wanneer het zich door persoonlijke arbeid geldmiddelen verschaft die 8 frank per dag bereiken;

2° Wanneer het eene verbintenis heeft aangegaan bij het leger, of wanneer het leerling is in eene pupillenschool van het leger of in eene kadettenschool, of wanneer het bezoldigd leerling is in de militaire school;

3° Wanneer het geplaatst is in een opvoedingsgesticht of in eene weldadigheidsschool van den Staat, of in eene andere instelling, aangeduid door den kinderrechter;

4° Wanneer het meer dan achttien jaar oud is en over inkomsten beschikt die het verkrijgt van andere personen dan vader en moeder;

Een geboortevergoeding van 125 frank kan insgelijks worden toegekend, op overlegging van een uittreksel uit de geboorteakte.

Bemerkingen.

1. De wedden worden met 50 t. h. verminderd, wanneer de titelhouders bezoldigd zijn voor hunne hoofdbediening door de openbare machten.

2. De bovenvermelde wedden zijn maxima, die slechts worden toegekend aan de bestuurders en leeraars die er zich waardig van betoonen door hun initiatief, hun werkzaamheid en hun toewijding. Hetzelfde geldt voor de periodieke verhoogingen.

3. De vergoedingen per lesuur zijn toepasselijk op de theoretische lessen en op de lessen met demonstraties.

Zij worden met de helft verminderd voor de werken en oefeningen die een

toepassing zijn van de vroeger gegeven theoretische en aanschouwelijke lessen.

Er wordt geen toelage verleend voor de werken of practische oefeningen, uitgevoerd zonder de uitleggingen of buiten de tegenwoordigheid van den leeraar.

4. De uren, gedurende dewelke een zelfde leeraar les geeft voor verschillende klassen, alsmede de uren, gedurende dewelke verschillende groepen werken onder het geleide van denzelfden leeraar, kunnen slechts éénmaal gesubsidiëerd worden.

5. Wandelingen en studietochtjes. — Er kan geen sprake van zijn in de lijst der nuttige werkzaamheden wandelingen op te nemen die geen welbepaald doel van landbouwstudie hebben. De excursies voor landbouwstudie, van welken duur ze ook wezen, kunnen slechts in rekening gebracht worden op den voet van twee uren per halven dag.

6. Het aantal lesuren, dat tot grondslag dient voor de berekening der toelage, wordt beperkt tot 800 uren per leeraar met een hoogeschooldiploma, en tot 1,000 uren voor de andere leeraars.

7. Het Departement verleent toelagen voor de leervakken, voorkomende in het model-programma van de middelbare landbouwscholen en -afdeelingen, te weten :

Scheikunde, natuurkunde, plantkunde, dierkunde, algemeene landbouwkunde, bijzondere teelten, fruitboomteelt, groententeelt, boschbouw, algemeene veeteeltkunde, bijzondere veeteeltkunde, landbouwmecaniek, bouwtechniek, landelijke gebouwen, handel, landbouwboekhouding, landbouw-economie.

8. In de afdeelingen worden de leer- gangen van scheikunde, natuurkunde, plantkunde, dierkunde en handel slechts gesubsidiëerd indien ze in hoofdzaak gegeven worden met het oog op de leerlingen der landbouwfafdeeling.

9. In de middelbare landbouwscholen kunnen de hiernavolgende vakken van algemeen onderwijs insgelijks gesubsidiëerd worden, wanneer dat onderwijs bijzonder gegeven wordt voor de landbouwleerlingen :

Godsdienst, nationale talen, wiskunde, aardrijkskunde, geschiedenis, teekenen.

Die lessen kunnen gesubsidiëerd worden in de maxima-verhouding van één derde van het aantal uren beroeps-onderwijs.

* *

B. — TOELAGE VOOR HERSTELLING EN GEBRUIK VAN HET MATERIËEL.

De gewone toelage kan verhoogd worden met 20 t. h. maximum als tegemoetkoming in de kosten der proefnemingen, in de kosten voor herstelling van het materiëel van bijzonder onderwijs.

* *

C. — BIJZONDERE TOELAGE.

De gewone toelage kan insgelijks verhoogd worden met een bedrag van ten hoogste 10 t. h. indien het getal der leerlingen zulks wettigt, en indien de school zich bijzondere opofferingen getroost voor de demonstraties, de proefnemingen en de wetenschappelijke uitstappen.

Overeenkomstig den omzendbrief van 11 December 1925 zal er, bij het verleen der toelagen, worden rekening gehouden met de waarde van het onderwijs, en met de initiatieven die de onderwijsgestichten zullen nemen om bij te dragen tot den vooruitgang van den landbouw onder al zijne vormen.

* *

D. — BIJKOMENDE TOELAGE.

De toelage van den Staat kan met 30 t. h. verhoogd worden, ingeval er

geen andere machten toelagen verleen.

* *

E. — TOELAGE VOOR DE AANWERVING VAN SCHOOLMATERIËEL.

Het Departement van Landbouw geeft een tegemoetkoming in de aankoopkosten van het onderwijsmateriëel, inbegrepen de schoolmeubelen en voor de bibliotheek der school bestemde boeken, ten bedrage van 50 t. h., op overlegging van de bewijsstukken. Die uitgaven moeten vooraf worden toegestaan.

De bouwkosten der lokalen komen niet in aanmerking voor de berekening der toelage.

De scholen verbinden zich die toelage terug te geven in geval ze gesloten worden binnen de vijf jaren na den datum der toekenning.

* *

VOORSCHRIFTEN.

De bestuurders der middelbare landbouwscholen en -afdeelingen zijn gehouden :

1° Mij een maand vooraf den datum der eindexamens bekend te maken;

2° Jaarlijks vóór 15 October den uurrooster der lessen te laten geworden aan het Departement van Landbouw en aan den Staatslandbouwkundige hunner streek;

3° Onmiddellijk bericht te geven aan het Departement en aan den landbouwkundige van elke wijziging toegebracht aan de samenstelling van het onderwijzend personeel, of aan den uurrooster der lessen;

4° Den datum en het onderwerp van elke les, herhaling of uitstap te doen inschrijven door de leeraars, per leervak en per studiejaar;

5° Op een bijzonder register den inven-

taris op te maken van al de voorwerpen van het aanschouwingsmateriëel dat toebehoort aan hunne school, en waarvoor de Staat de geldelijke tegemoetkoming van 50 t. h. heeft verleend.

De voorwerpen worden gegroepeerd per categorie, volgens den aard der lessen waartoe ze moeten dienen, om aldus de controle van den dienst van toezicht te vergemakkelijken, te wiens beschikking het register moet gehouden worden.

Brussel, 1 Juni 1929.

De Minister,
H. BAELS.

ART. 46a.

De Commissie roept de aandacht van de Regeering op de ontoereikende kredieten voor de proefvelden en vooral voor de proeven en demonstraties in verband met veevoeder. Het is stoffelijk onmogelijk met een krediet van 46,000 frank de noodige proeven te nemen om de oordeelkundige rantsoeneering van het vee te vulgariseeren.

Gelet op de toeneming van den uitvoer van varkens, ware het wenschelijk deze proeven uit te breiden tot de varkensteelt.

Vraag. — Welk is het bedrag van het krediet bestemd voor de proefnemingen en demonstraties betreffende het veevoeder? Is dit bedrag toereikend om te beantwoorden aan het aanzienlijk belang van deze proefnemingen, zooals het werd omschreven in het antwoord van den Minister op eene vraag der Senaatscommissie in 1928?

Antwoord. — Artikel 46a der begroting omvat de kredieten bestemd voor de proefnemingsvelden alsmede de kredieten voor de proefnemingen en demonstraties betreffende veevoeder. Het voorziene bedrag — ten minste 46,000 frank — volstaat des te meer daar er talrijke

proefnemingen van veevoeder worden ingericht door de landbouwingenieurs in overleg met de landbouwgroeperingen en zonder onkosten voor het Departement.

ART. 46b.

Vraag. — Documentatie in het belang van het landbouwonderwijs.

Maakt het Departement van Landbouw gebruik van beeldfilmen om de vulgarisatievoordrachten over de landbouwwetenschap meer aanschouwelijk te maken? Beschikt het te dien einde over voldoende kredieten om deze filmen aan te koopen en te vertoonen?

Welk is het bedrag dezer kredieten?

Antwoord. — Het Departement heeft projectietoestellen ter beschikking van de landbouwkundigen van den Staat en van de raadgeefsters voor landbouwhuishoudkunde gesteld.

Bovendien subsidieert het den aankoop van toestellen voor projectielantaarns of bioscooptoestellen die worden gebezigd in de landbouw-, tuinbouw- of landbouwhuishoudscholen.

Het bezit slechts enkele bioscoopfilmen, maar het heeft aan de landbouwscholen de namen doen kennen van twee vereenigingen zonder winstgevend doel, die filmen verhuren, nl. de «Ligue des Amis du cinéma éducatif et instructif», gevestigd, Grensstraat, 21, Brussel, en «L'Unienpor», internationaal organisme dat zijn zetel heeft te Brussel.

Het Ministerie besteedt geen bijzondere kredieten aan den aankoop en aan het vertoonen van filmen.

ART. 50a.

Zijn er landbouwkundige en proefstations gehecht aan het Landbouwinstituut te Gent? Zoo niet, waarom?

Antwoord. — Er is geen station voor landbouwkundige navorschingen bij het

Landbouwinstituut te Gent omdat, op verzoek vanwege den Ministerraad, elke niet onmisbare nieuwe uitgave werd van de hand gewezen.

ART. 52a.

Bij wijze van amendement, heeft de Senaat op de Begroting van Landbouw voor 1929 een krediet voorzien van 180,000 frank, dat bestemd was om toelagen te verleen aan de wedstrijden voor stallingen, ingericht door de landbouwverenigingen of -groepeerings.

Overeenkomstig de belofte van den Minister, hadden wij gehoopt dat het krediet op de begroting voor 1930 merklijk zou worden verhoogd. Wij betreuren dat de stappen door den Minister van Landbouw gedaan bij zijn collega van Financiën zonder gevolg zijn gebleven. Deze zou zich ervan hebben moeten laten overtuigen dat de kredieten, ter beschikking van het Departement van Landbouw gesteld voor het inrichten dezer stallenwedstrijden, eene hoogst productieve uitgave zijn.

Men staat soms verbaasd over de verwoestingen in onze buitengemeenten door deze verschrikkelijke besmettelijke of endemische ziekten aangericht in onze veestallen of paardenstallen en onze neerhoven, en het is met allerhande middelen, maatregelen en offers dat men er zich op toelegt de noodlottige gevolgen dezer ziekten te verzachten, wanneer het mogelijk is.

Bewijst het gezond verstand zelf ons niet dat in den strijd tegen deze geesels de voorbehoeding de grondslag moet zijn van onze afweermiddelen ? Het is den strijd tegen de dierenkrotten dien wij willen inrichten, daar de hygiëne even onontbeerlijk is voor de dieren als voor de menschen.

Wij meenen dat de methodische op-richting van de gebouwen, hun onderhoud en verbetering volgens de wetten der hygiëne, aangevuld door de hygiënische verzorging en een rationeele

voeding der dieren, de meest actieve en machtige factoren zijn om onzen vee-stapel in staat te stellen beter te weerstaan aan den inval der kiemen of de uitbreiding der reeds bestaande haarden.

Overtuigd van den doelmatigen invloed dien de uitbreiding van den wedstrijd van stallingen hebben kan, drukt de Commissie de hoop uit op de begroting van 1931 een voldoende krediet te zien inschrijven, om het Departement van Landbouw in staat te stellen de inspanningen van de landbouwers aan te wakkeren in den aangegeven weg ten opzichte der voorbehoeding tegen de aanstekelijke ziekten door de hygiëne der stallingen van onze huisdieren.

De Commissie van den Landbouw meent dat, om voormelde gelukkige uitslagen te verkrijgen, de inrichting dezer wedstrijden moet gehecht worden niet aan den dienst der Landelijke Genie, doch veeleer aan den Dienst der Vee-teelt of beter nog aan den Dienst der Gezondheidspolitie onzer huisdieren. Wij hopen dat de Minister deze thesis zal kunnen aanvaarden en dienvolgens de overdracht der kredieten zal wijzigen.

Zou het Departement van Landbouw niet door de tusschenkomst der Gouverneurs, de burgemeesters kunnen verzoeken bij wijze van omzendbrieven, hun onderhoorigen den raad te geven, wanneer gebouwen moeten opgericht of verbeterd worden, zich tot het Departement van Landbouw te wenden, dat, wij zijn er zeker van, zich kosteloos ter beschikking zal stellen van de betrokkenen met hun de noodige aanduidingen en richtsnoeren te geven.

Eerste vraag. — Wedstrijden voor de stallingen :

In een antwoord aangaande de wedstrijden voor stallingen, gericht tot de Landbouwcommissie van den Senaat, verklaarde de Minister in 1928 het volgende :

« De afschaffing der wedstrijden voor de stallingen is een der talrijke opofferingen die ons land heeft moeten onder-

gaan sedert den oorlog in 't onmiddellijk belang van de openbare financiën.

« De verbetering van de slechte stallen, die in ons land nog overtalrijk zijn, ware niet alleen een middel om de veeziekten doelmatig te bestrijden, doch zij zou bovendien in aanzienlijke mate de economische opbrengst van de dieren verhoogen. Vóór den oorlog werd een som van 80,000 frank aan de wedstrijden voor de stallingen besteed. Om deze thans in te richten met eenigen bijval waren 600,000 frank noodig.

« Zeer bereidwillig zal ik voor 1930 de mogelijkheid onderzoeken voldoening te geven aan den hoogst billijken wensch van den geachten verslaggever en van de Commissie van Landbouw van den Senaat. »

Daaruit besluit de Landbouwe commissie van den Senaat dat de Minister verleden jaar besloten was ditmaal een krediet van 600,000 frank te besteden aan de wedstrijden voor de stallingen. Zij hoopt dat de Minister dit uitstekend inzicht zal willen verwezenlijken en bij wijze van amendement het krediet zal opvoeren van 180,000 tot 600,000 frank, welk bedrag in 1929 onontbeerlijk werd geoordeeld.

Antwoord. — De som van 180,000 frank ingelascht in artikel 22a van de Begroting van 1929 werd overgebracht naar artikel 52a van het Begrootingsontwerp voor 1930 (zie toelichtende nota van het Begrootingsontwerp voor 1930).

Te vergeefs heeft het Departement aan den Minister van Financiën de toelating gevraagd, bij wijze van amendement, het krediet van 350,000 frank voorzien bij artikel 52a van de Begroting voor 1930, te brengen op 600,000 frank voor de verbetering van de aalputten en de stallingen.

Tweede vraag. — Het Parlement heeft in de Begroting van 1929 een krediet van 180,000 frank ingevoerd voor de wedstrijden voor stallingen. Zou de Minister willen aanduiden hoe deze

wedstrijden in 1929 werden ingericht ? Door welke vereenigingen werden zij ingericht en welke kredieten werden hen toegekend ?

Antwoord. — Het krediet van 180,000 frank in de Begroting van 1929 voorzien, zal eerlang uitgekeerd worden ten bate der provinciale landbouwkamers voor de inrichting van wedstrijden voor stallingen met de medewerking der bevoegde ambtenaren van het Departement.

Derde vraag. — De Minister gelieve ons het bedrag op te geven van de toelagen toegekend voor den bouw van aalputten en ons te zeggen in welke voorwaarden deze toelagen voor verbeteringen te lande worden toegekend ?

Antwoord. — Artikel 52a, dat in 1929 een krediet besloeg van 154,000 frank, werd in zijn tekst gewijzigd en verhoogd als volgt :

1° Met 180,000 frank uit hoofde van een overdracht uit artikel 22a, en bestemd voor de wedstrijden voor stallingen :

2° Met 16,000 frank voor het overige, het is te zeggen om bij wijze van toelagen de verbetering van mestputten, *gemetste aalputten*, varkensstallen, enz., te bevorderen.

Uit een raming door de Staatslandbouwkundigen gedaan, blijkt dat alleen reeds voor het bouwen van gemetste aalputten en van mestputten in 1930, het bedrag der toelagen meer dan 300,000 frank zou bereiken a rato van een maximum van 500 frank per bouwwerk.

In die voorwaarden heeft het Departement aan den Minister van Financiën de toelating gevraagd, bij wijze van amendement, met slechts 250,000 frank het krediet te verhoogen voorzien bij artikel 52a, doch de vraag kon niet ingewilligd worden.

Voor 1930 zal het Departement zich

dus bij technische raadgevingen moeten beperken.

Vierde vraag. — Aan welke vereischten moet worden voldaan om een toelage te bekomen voor draineering van aan particulieren toebehoorende vochtige gronden ?

Antwoord. — Tot de inrichting van een dienst voor draineering der aan particulieren toebehoorende gronden werd besloten, doch hij werd nog niet verwezenlijkt.

De voorwaarden om een toelage te bekomen zullen bepaald worden zoodra die dienst zal werken.

Vijfde vraag. — De landbouwcommissie van den Senaat heeft in 1928 de volgende vraag gesteld :

« Sedert enkele maanden schijnen de landbouwwerkkrachten steeds meer en meer zeldzaam te worden. De Minister van Landbouw gelieve door zijne diensten te doen onderzoeken welke in de onderscheiden streken van het land onder opzicht van hoeveelheid en van loon, de toestand was van de Belgische landbouwwerkkrachten in 1913 en thans. »

Het antwoord van den Minister luidde als volgt :

« Het Departement zal onmiddellijk en zoo nauwkeurig mogelijk inlichtingen inwinnen over dezen toestand die aan zijne aandacht niet is ontgaan. »

De Minister gelieve aan de Landbouwcommissie van den Senaat deze inlichtingen mede te deelen in antwoord op de in 1928 gestelde vraag.

Antwoord. — Bij de inwinning van juiste inlichtingen over den toestand der landbouwwerkkrachten in 1913 vergeleken bij dien van 1928, heeft mijn dienst de moeilijkheid vastgesteld voor de

periode van 1913 andere inlichtingen te verkrijgen dan gevoelsindrukken die bloot staan aan al de vervormingen die de tijd en schokken zooals de oorlog kunnen veroorzaken. Het is inderdaad niet mogelijk statistieken op te maken met onnischbare waarborgen voor feiten die meer dan vijftien jaar geleden zijn. Anderzijds, om de vergelijking te maken met een vereischt minimum wetenschappelijke juistheid, is het noodig dat de vergelijkingstermijn zoodanig zij dat hij niet kan betwist worden.

Wat de gegevens betreft over de periode 1928, werd erkend dat een onderzoek met persoonlijke bulletijns bij alle landbouwbedrijfsleiders alleen de gewenschte gegevens zou kunnen verstrekken.

Er valt inderdaad op te merken dat een gedeelte der werkkrachten, nl. zij die niet voortdurend in het bedrijf te werk staan, niet per hoofd, doch per dagtaak moet geteld worden.

Aangezien de algemeene landbouwtelling op 31 December 1929 vragen bevat over de werkkrachten en deloonen, werd het niet gepast bevonden binnen zoo korten termijn het onderzoek waarvan hooger sprake aan te vatten, dat daarbij, om doelmatig te zijn, kredieten zou gevegd hebben waarover het Departement alsdan niet beschikte.

Uit een vlug onderzoek bij de Staatslandbouwkundigen, heeft het Beheer de volgende inlichtingen verkregen over den huidige stand der landbouwloonen.

Zesde vraag. — Hoeveel landelijke gemeenten per provincie zijn volkomen geëlectriceerd? Hoeveel zijn er daaronder waar tot de meest afgelegen landbouwexploitatie kan beschikken over elektrische drijfkraft? Welke maatregelen is het Departement van Landbouw voornemens te treffen om de afgelegen plaatsen van electriciteit te voorzien en om de veralgemeening van de electriciteit der buitengemeenten te verzekeren?

Antwoord. — De « Union des Exploi-

tations électriques en Belgique », 154, Koningstraat, Brussel, heeft een kaart uitgegeven waarop voorkomen de geëlectriceerde gemeenten (althans die waarvan de kom van electriciteit is voorzien), alsook een toelichtende brochure.

Op een der laatste vergaderingen van het Bestendig Comité voor Electriciteit, hebben verscheidene leden gevraagd hoeveel gemeenten geheel waren van electriciteit voorzien en door den bestuurder van hoogerbedoelde « Union » werd erkend dat, om op deze vraag te antwoorden, een onderzoek van verscheidene maanden noodig was.

Bij schrijven van 1 Juli 1929, heb ik de meening ingewonnen van het Bestendig Comité over de electrificatie der afgelegen gemeenten.

Ziehier de inhoud van dit schrijven :

Ik bekommer mij ten eerste om het vraagstuk der landelijke electrificatie, waarvan het economische belang niet is te overzien. In vele gemeenten waar een deel van de bevolking op gehuchten of afgelegen hoeven woont, is alleen de kom van electriciteit voorzien. Gelet op het stijgend gemis van arbeidskrachten en hunne duurte, is deze toestand nadeelig voor vele landbouwers en ambachtslieden en wensch ik hem spoedig te zien verholpen. Ik verzoek U derhalve op de agenda van een der eerstkomende vergaderingen van de afdeeling der overheidsbedrijven en concessies, alwaar de belangen van den landbouw vooral zijn vertegenwoordigd, het vraagstuk van de electrificatie der afgelegen gemeenten te willen brengen ».

Eene Commissie voor de electrificatie der afgelegen gemeenten werd aangeduid om dit ingewikkeld vraagstuk te onderzoeken. Zij bestaat uit :

Ridder de Wouters d'Oplinter, volksvertegenwoordiger, algemeene voorzitter van het Bestendig Comité voor Electriciteit;

Den heer Troclet, volksvertegenwoor-

diger, voorzitter van de afdeeling der overheidsbedrijven en concessies van dit Comité;

Den heer Maenhaut, volksvertegenwoordiger;

Den heer Verwilghen, gouverneur van Limburg;

Den heer Lasalle, hoofdingenieur bij Bruggen en Wegen, bestuurder van den Centralen Dienst voor Electriciteit en Electro-mechanica;

Baron Forgeur, burgerlijk mijnningénieur, eere-directeur-generaal bij het Ministerie van Nijverheid en Arbeid;

Den heer Dupont, hoofdingenieur bij den Technischen Dienst der provincie Luik;

Den heer Heyrman, ingenieur bij den Boerenbond;

Baron de Cartier d'Yves, burgerlijk mijnningenieur, toezichter bij de landelijke genie bij het Ministerie van Landbouw.

Aan deze Commissie werd toegevoegd de heer Bouckaert, professor in de landelijke genie bij het Landbouwinstituut te Gemblours.

Na verscheidene vergaderingen heeft de Commissie, waarvan baron Forgeur algemeen verslaggever is, onlangs een voorontwerp van wet ingediend.

ART. 52a.

HERGROEPEERING VAN HET GRONDBEZIT.

Dit vraagstuk maakte reeds vroeger de bezorgdheid uwer Commissie gaande. Verschillende omstandigheden maken dit vraagstuk van actueel belang: het zijn de toeneming van het gebruik der machines, de crisis in de arbeidskrachten, de crisis in den landbouw en de noodzakelijkheid den kostprijs der gebezigde producten te verlagen. De openbare

besturen zouden zich meer om dit vraagstuk moeten bekommeren.

ART. 63.

Vraag. — Welk is het bedrag van het schoolgeld voor de leerlingen der Tuinbouwschool te Vilvoorde ?

Welk is het bedrag van het kostgeld voor deze leerlingen ?

Antwoord. — De Belgische regelmatige leerlingen betalen geen schoolgeld.

Voor de vreemdelingen is het schoolgeld 300 frank.

De vrije toehoorders betalen 40 frank per cursus.

In de school te Vilvoorde zijn geen inwonende leerlingen.

ART. 67.

Vraag. — 1° Welke zijn de voorwaarden van toekenning dezer beurzen, hun aantal, hun bedrag en hun bestemming ?

2° Zijn er beurzen voorzien voor het landbouwonderwijs ?

Antwoord. — 1° Op voorstel van de Commissie van toezicht en beheer, den bestuurder gehoord, kunnen studiebeurzen toegekend worden aan leerlingen die zich onderscheiden door hun gedrag, hun vlijt en vooruitgang, en zulks volgens de klasseering ingevolge algemeene examens.

Een gedeelte van het krediet van 10,000 frank dat opnieuw werd voorzien op de begroting van 1929, is bestemd om verdienstelijke leerlingen toe te laten een stage te doen in het buitenland.

Een beurs van 3,500 frank werd toegekend om een stage te laten doen in een wetenschappelijke inrichting in Engeland. Een beurs van gelijk bedrag werd onlangs toegestaan voor een stage in Nederland.

2° Het krediet bestemd voor de studiebeurzen der leerlingen van de landbouwscholen moest vóór enkele jaren om bezuinigingsmaatregelen afgeschaft worden. Het Departement zal voorstellen hetzelfde 't volgend dienstjaar opnieuw te voorzien.

ART. 76b.

Bij artikel 76b van hoofdstuk VI van de begroting van het Ministerie van Landbouw wordt er een bedrag voorzien van 200,000 frank « voor aankoop van vaste goederen bestemd voor het vergrooten van het privaat Staatsdomein, inzonderheid de domeinbosschen, of van onroerende goederen waarvan het behoud wenschelijk erkend wordt wegens esthetische redenen of in het belang der handhaving van het natuurschoon. — Aandeel van den Staat in de interesten en delging der kapitalen noodig tot het aankopen van onverdeelde bosschen ».

Dit bedrag van 200,000 frank is volstrekt ontoereikend en kan niet beantwoorden aan het beoogde doel, daar het nog niet 30,000 vooroorlogse franks vertegenwoordigt, terwijl er in 1914 voor denzelfden post een krediet van 500,000 frank werd uitgetrokken.

De Commissie van Landbouw vraagt dat het krediet worde opgevoerd tot één millioen, in afwachting dat het bedrag van 1914 volledig worde aangepast.

De naburige landen, inzonderheid Frankrijk, besteden zeer belangrijke kredieten aan de uitbreiding van hun boschbezit, omdat zij inzien van hoe groot belang het behoud der bosschen is. Wij moeten ze daarin navolgen.

ART. 80 *oud* (28 *nieuw*).

ONBEVAARBARE WATERLOOPEN.

De Senaatscommissie dringt bij den

Minister van Landbouw andermaal aan opdat de bespreking van het ontwerp betreffende het onderhouden der onbevaarbare waterlopen eerlang zou plaats hebben.

De oplossing van dit vraagstuk is voor den landbouw van het hoogste belang.

De Commissie hoopt dat zij toekomend jaar hierop niet meer zal hoeven terug te komen.

Eerste vraag. — De Commissie voor Landbouw van den Senaat, gelet op het groot belang van den buurtwegendienst voor den landbouw, verzoekt den Minister haar de eventueele redenen te doen kennen waarom deze dienst naar een ander Ministerie werd overgebracht ?

Antwoord. — Het beheer der buurtwegen werd gehecht aan het Departement van Openbare Werken omdat het redelijk is in eenzelfde ministerie al de diensten te groepeeren die zich bezig houden met het aanleggen, onderhouden en gebruiken van de wegen.

Tweede vraag. — De Commissie voor Landbouw van den Senaat durft te verhoplen dat zich een eenmaking zal voordoen in de diensten der watering en dat de watering en, die thans afhangen van het Ministerie van Openbare Werken, eerlang zullen overgaan naar den Landelijken waterdienst.

Antwoord. — Dit vraagstuk zal eventueel door de Regeering worden onderzocht eens dat de bijzondere Commissie, belast met de herziening van de wetgeving op de polders, broeken en watering en, hare besluiten zal hebben ingediend.

Derde vraag. — De Minister gelieve ons te zeggen :

1° Hoeveel hectaren aan het regiem der watering en onderworpen zijn ?

2° Welk bedrag voorzien werd voor den aanleg dezer watering en ?

3° Hoeveel jaarlijks wordt uitgegeven voor het onderhoud dezer watering en ?

Antwoord. — 1° 25,379 hectaren gronden zijn onderworpen aan het regiem der watering en, gesteld onder het hooge toezicht van het Ministerie van Landbouw.

2° Voor het dienstjaar 1930 werd er een krediet van één millioen voorzien, te verdeelen als toelage aan de gemeenten, aan de watering en en polders, alsmede aan particulieren voor de verbetering der onbevaarbare en onvlotbare waterlopen en voor de verbetering van het hydrologisch stelsel van landbouwgronden.

3° De Staat komt niet tusschen beide in de werken tot onderhoud der watering en. Deze voeren al de onderhoudswerken uit die zij noodig achten. De onkosten worden verdeeld over de aanslagkohieren tusschen al de belanghebbenden. Deze kohieren worden uitvoerbaar gesteld door de Bestendige Deputatie van den Provincieraad.

MIDDENSTAND.

ART. 86.

Het is ontegensprekelijk dat de middenstand steeds meer en meer bewust wordt van de noodwendigheid van de vereeniging, en door samenwerking, door meer ontwikkeling, door uitgebreider vakkenis, door vaster onderling vertrouwen en saamenhoorigheid zichzelf wil ophelpen en zijn bestaansvoorwaarden verbeteren en verzekeren.

De uiting van dien geest vinden wij in de begrooting door de verhooging der kredieten die steeds meer en meer worden aangesproken door de belanghebbenden en die anderzijds aan een onvermijdelijke — al is het een nog niet volledig doorgevoerde — perekwatie onderworpen worden.

In 1928 werden er 232 beroepscursussen ingericht en het steeds toenemend aantal derzelve zal in 1930 zeker de 330 bereiken of overschrijden. Het leerling-schap mag zich ook verheugen in steeds toenemende belangstelling. In 1920, werden er 107 leercontracten afgesloten; in 1928 beliep het aantal contracten reeds tot 1,046 en voor 1930 worden er 1,300 voorzien.

Daarbij worden de premies verhoogd om ze wat meer in verhouding te brengen met 't geen ze vóór den oorlog waren.

Die perekwatie werd reeds door verschillende collega's aangevraagd bij de bespreking der vorige begrootingen.

Voor een contract van drie jaar waren de premies voor patroon en leerling respectievelijk :

In 1914, patroon 200 frank, leerling 100 frank;

In 1928, patroon 800 frank, leerling 350 tot 500 frank;

In 1930, patroon 1080 tot 1,260 frank, leerling 450 tot 600 frank.

De verhooging der premies zal vermoedelijk het aantal contracten nog in belangrijke mate doen aangroeien.

Door enkele leden wordt dan de vraag gesteld, gezien die snelle uitbreiding, of de verplichting die zou opgelegd worden door het wetsontwerp op het leerling-schap nog wel noodig of nuttig is. Uwe Commissie is van meening dat zij dienaangaande geen oordeel uit te spreken heeft, maar zij meent toch hier te mogen aanhalen wat het Bestendig Bureau der Kamers van Ambachten en Neringen dienaangaande besloot :

« Na een algemeene gedachtenwisseling is de vergadering van oordeel dat er geen gronden aanwezig zijn om een lijst van beroepen op te maken waarop de verplichting zou moeten toegepast worden. Bij de Kamers van Ambachten en Neringen blijkt er volkomen eenstemmigheid te bestaan om te vragen dat in het wetsontwerp iedere dwang-maatregel zou wegvallen, namelijk

de belasting voor den patroon die geen leerling zou nemen. Ten einde het afsluiten van leerling-schapscontracten te bevorderen behoort men veeleer het stelsel te gebruiken waarbij zoowel aan patroon als aan leerling premies worden toegekend. »

Artikel 88 is ook in verhooging met 51,300 frank.

Uwe Commissie drukt hierbij den wensch uit dat een deel dezer som zou aangewend worden voor enkwesten en voor het opmaken van statistieken die noodzakelijk ten grondslag liggen aan ieder ernstige studie en wetgeving.

Wij noemen als onderwerp voor enkwesten en statistiek :

De toestand in sommige bedrijven : Breidt het bedrijf zich uit of niet ? Oorzaken van bloei of verkwijnen.

Opsporen der binnenlandsche of buitenlandsche gevaren;

Het belang van samenwerking in zake aan- en verkoop in de verschillende bedrijven;

De verkoop met premiezegels of geschenken;

De verkoop op krediet en zijn gevolgen, enz., enz.

Het klein gereedschap met de inrichting van het krediet heeft aanleiding gegeven tot een drukke bespreking in den schoot der Commissie, waaruit bleek dat er veel verschillende gedachten bestaan nopens het inrichten van het middenstandskrediet. De Commissie was toch nagenoeg eensgezind om den wensch te uiten dat er een ernstig onderzoek zou worden ingesteld naar de mogelijkheid om de wet van 29 Maart 1929 op het krediet aan de ambachtswerktuiging en deze van 11 Mei 1929 op het beroepskrediet, te verwerken tot ééne wet of ten minste die twee wetten op dezelfde manier door dezelfde inrichtingen te zien toepassen.

In zake klein krediet is de groote strikelsteen steeds de waarborg en ook het feit dat meestal het onroerend goed ontbreekt en dat de kosten van hypo-

thecaire borgstelling zoo vreeselijk hoog zijn.

De volgende vergelijking tusschen de verschillende wetten die borgstellingen en voorrechten regelen, zal ons aantoonen hoe dringend noodig het is eenheid te brengen in die verschillende schikkingen en ook hoe noodig het is dat aan alle verbruikers van klein krediet, zij wezen bouwers van goedkoopere woningen, kroostrijke gezinnen, landbouwers, middenstanders, handelaars en ambachtslieden, dezelfde gemakken, dezelfde plichten, dezelfde formaliteiten, dezelfde kosten zouden worden opgelegd.

Voor 't gemak van de vergelijking, veronderstellen wij een krediet van 1,000 tot 50,000 frank.

Wet van 16 December 1851 : Voorrecht op aangekochte machienen.

Voorwerp : enkel nieuwe machienen.

Inschrijving : neerlegging bij de handelsrechtbank.

Termijn : Twee jaar (vernieuwbaar).

Volgrecht : Neen. — Slechts geldig zoolang machien bij eigenaar is.

Kosten :

Wetten van 15 April 1884 en 21 Juni 1894 : Landbouwkrediet.

Voorwerp : Alle meubelen en gereedschappen en vee.

Inschrijving : Ontvanger der registratie.

Termijn : Tien jaar (vernieuwbaar).

Volgrecht : Ja.

Kosten :

Zegelrecht 1 p. d.

Registratie 9.6 — meer dan 1 jaar.

Inschrijvingsrecht :

1 frank per akte.

Handlichting : 1 frank per akte.

Samen fr. 10.60 p. d.

Wet van 15 October 1919 : Pandgeving der handelszaak.

Voorwerp : Handelszaak, machienen, grondstoffen.

Inschrijving : Kantoor der hypothecken bij notaris of onderhandsche akten.

Termijn : Drie jaar (vernieuwbaar).

Volgrecht : Neen.

Kosten (onderhandsche akte) :

Zegelrecht 1 p. d.

Registratie 21.6 —

Inschrijving 3 —

Handlichting (gemiddeld fr. 12.50 vast recht) . . 0.50

Samen fr. 26.10 p. d.

GEWONE KREDIETOPENING MET HYPOTHEEK.

Voorwerp : Onroerend goed en bij bestemming.

Inschrijving : Kantoor der hypothecken bij notariële akte.

Termijn : Vijftien jaar.

Volgrecht : Ja.

Kosten :

Zegelrecht (formaatze-
gel, gemiddeld) . . . 0.75 p. d.

Registratie 21.60 —

Inschrijving 3.00 —

Eereloon 15.00 —

Handlichting plus eere-
loon 11.50 —

Samen . . fr. 51.85 p. d.

Wet van 9 Augustus 1889 : Werkmanswoningen, voorziet eene vermindering van registratierecht.

Registratie : 9.60 in plaats van 21.60 p. d.

De totale kosten bedragen dus : fr. 39.85 p. d.

Het artikel betreffende het klein ge-

reedschap deed nog de vraag rijzen of het wenschelijk is de premie die bij den aankoop van klein gereedschap wordt uitbetaald, af te schaffen of te behouden. Deze premie op zich zelf is niet verdedigbaar : zij dient immers alleen als lokmiddel om den industriëelen middenstander ertoe te brengen, vooraleer zich mechanisch in te richten, eerst degelijk, onbaatzuchtig, technisch advies in te winnen.

Men zou die premie mogen noemen : « premie op de rationalisatie ». En als dusdanig mag ze zeker nog minstens voor enkele jaren behouden en zelfs verhoogd worden. Het bedrag dezer premie immers is steeds nog hetzelfde als vóór den oorlog, en wij willen er terloops op wijzen dat verschillende provinciën en zelfs gemeentebesturen deze premie tegenwoordig aanvullen. Afschaffing ware dus minstens voorbarig en voor vele organisaties eene teleurstelling.

De Commissie meent echter nog eens te moeten aandringen opdat de technische dienst degelijk worde ingericht, opdat hij volmaakt zijne rol zou vervullen en opdat geen premie zou worden toegestaan als de inrichting niet ten volle aan haar doel beantwoordt. De uitbreiding van de electriciteit tot alle plattelandsgemeenten moet ook de uitbreiding van dezen dienst met zich brengen en wij kunnen gerust verklaren dat talrijke inrichtingen van elektrische drijfkracht niet op rationeele manier zijn gedaan en aan den ambachtsman een onvoldoende rendearing verschaffen.

Wat de publicaties van den dienst van den middenstand betreft, is het te betreuren dat de uitgave der *Berichten van het Ambt van Ambachten en Neringen*, wegens gemis aan belangstelling en om wille van bezuiniging, werd stopgezet.

Door uwe Commissie werd toch de wensch uitgedrukt dat er jaarlijks, en liever om de zes maand, een verslag zou verschijnen met de onderrichtingen, bibliographie en korte berichten betreffende de middenstandsbelangen. De

jeugdige geestdrift, de levenskracht en de bedrijvigheid der Provinciale Kamers van Ambachten en Neringen moet steeds aangewakkerd blijven. Nu bezit de middenstand een officiëel organisme door wiens orgaan hij zijn stem en zijne wenschen kan laten hooren. De Regeering heeft tot plicht dit jeugdig leven niet te laten verkwijnen, maar door belangstelling, door publicatie van jaarverslagen en belangwekkende studies in de Kamers voorgebracht, het aan te moedigen en te zorgen dat die kamers door gemis aan belangstelling, door moedeloosheid tot werkeloosheid en onverschilligheid besluiten en te niet gaan.

ART. 90 (Amendement).

De Regeering heeft bij wijze van amendement op artikel 90 een nieuw krediet van 250,000 frank voorgesteld; verschillende leden wenschen daarover uitleg.

1° Welke is de juiste bestemming van dit krediet ?

2° Dient het om aan de Spaarkas het verlies te vergoeden dat voortvloeit uit de toepassing der wet van 29 Mei 1929 ? (Waarborg voor goeden afloop van het krediet voor ambachtswerktuigen).

3° Hoe kan dit verlies zich voordoen ?

4° Waarom moet de Staat dit verlies dekken ?

5° Op welke grondslagen mag men steunen om dit verzekeringskrediet en dit bedrag van 250,000 frank te ramen ?

6° Kan dezewet niet worden toegepast zonder te moeten rekening houden met bedoeld verlies ?

De Commissie hoopt dat de Minister op deze verschillende vragen zal gelieven te antwoorden bij de behandeling van zijne begrooting.

ART. 102.

De Commissie vindt dit krediet ontoereikend.

De personen met deze telling belast ontvangen geen behoorlijke vergoeding. In de buitengemeenten waar deze telling vooral van groot belang is, moet zij degelijk geschieden. De personen die bekwaam zijn deze taak op zich te nemen, verlangen niet zich daarmee bezig te houden, daar zij oordeelen dat de vergoeding voor hunne moeite en hun tijdverlies ontoereikend is.

Vraag. — De Minister gelieve ons te zeggen hoe de landbouwtelling zal worden geregeld en hoe de tellers zullen worden bezoldigd ?

Antwoord. — De inrichting van de landbouwtelling wordt geregeld bij Koninklijk besluit van 22 Juni jl., verschenen in den *Moniteur* van 13 Juli 1929.

De vergoedingen toegekend aan de tellers staan vermeld bij artikel 10 van dit besluit.

Vraag. — De Minister gelieve ons te doen kennen welke formaliteiten dienen vervuld door de gemeenten uit Limburg die braakgronden willen verkoopen ?

Moeten zij : 1° De zaak ruchtbaar maken; 2° Eene aanbesteding uitschrijven; 3° Welke hogere overheid, provincie of Staat, moet den eventueelen verkoop goedkeuren ?

Antwoord. — Naar luid van de bepalingen van artikel 76 der gemeentewet, worden aan het advies van de Bestendige Deputatie van den Provincieraad en aan de goedkeuring van den Koning onderworpen de beraadslagingen der gemeenteraden over de volgende voorwerpen :

.....

6° Den verkoop, alsook de verandering in het genot van onbebouwd land en van de onder het boschbeheer staande bosschen.

Het betrokken Schepencollege regelt de ruchtbaarmaking en de uitschrijving eener aanbesteding, indien het een openbare verkooping geldt. In elk geval, de verkoopakte wordt onderworpen aan de goedkeuring van de Bestendige Deputatie van den Provincieraad.

Dit verslag werd goedgekeurd met 12 stemmen en 6 onthoudingen.

Uit naam van de leden die zich onthielden, verklaarde een hunner dat hij den verslaggever gelukwenschte om de objectiviteit en den ijver waarmee hij de talrijke opmerkingen heeft weergegeven die in den loop van het onderzoek van deze Begrooting door de Commissie te berde kwamen.

Feitelijk hadden deze leden het verslag kunnen goedkeuren; doch zij waren verplicht zich te onthouden omdat gezinspeeld wordt op een principiëel vraagpunt in verband met den achturigen-arbeidsdag, waarmee zij geen vrede kunnen hebben.

Bijgevolg stelt de meerderheid der Commissie U de aanneming van de Begrooting voor, samen met de hierna volgende amendementen.

De Verslaggever,
G. LIMAGE.

De Voorzitter,
G. MULLIF

**Amendements
présentés par la Commission.**

ART. 18 du tableau.

Porter le crédit de 661,500 francs à 761,500 francs, soit une augmentation de 100,000 francs.

ART. 32.

Porter le crédit de 500,000 à 600,000 francs, soit une augmentation de 100,000 francs, à répartir comme suit :

a) Institut agronomique de l'État de Gembloux fr.	372,000
b) Idem à Gand	168,000
c) École moyenne pratique d'agriculture de Huy.	60,000
Fr.	600,000

ART. 52. — Littera a.

Porter le crédit de 350,000 à 450,000 francs, soit une augmentation de 100,000 francs (destinée aux subsides pour la construction de citernes à purin).

ART. 74.

Porter le crédit de 27,500 à 34,000 francs, soit une augmentation de 6,500 francs, en vue de porter à 20,000 francs le crédit de 13,500 francs prévue au littera a du tableau des développements.

**Amendementen
door de Commissie voorgesteld.**

ART. 18 der tabel.

Het krediet op te voeren van 661,500 frank tot 761,500 frank, zegge een verhooging van 100,000 frank.

ART. 32.

Het krediet op te voeren van 500,000 tot 600,000 frank, zegge een verhooging van 100,000 frank, te verdeelen als volgt :

a) Rijksinstituut voor landbouwkunde te Gembloers fr.	372,000
b) Idem te Gent	168,000
c) Practische middelbare landbouwschool te Hoei	60,000
Fr.	600,000

ART. 52. — Littera a.

Het krediet op te voeren van 350,000 tot 450,000 frank, zegge een verhooging van 100,000 frank (bestemd voor de toelagen voor het bouwen van aalputten).

ART. 74.

Het krediet op te voeren van 27,500 tot 34,000 frank, zegge een verhooging van 6,500 frank, ten einde tot 20,000 frank het krediet van 13,500 frank op te voeren voorzien bij littera a der toelichende tabel.